49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1506 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 22–4 ՅՈՒՆԻՍ 1906 11 ՐԷՊԻԼ, ԱԽԷՐ 1324 – 22 ՄԱՅԻՍ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանկունների Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی: اوهانس فریه
اداره‌خانه‌سی: باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱԼԱԹԵՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒՐՈՊԱ	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Դուռառերու համար	108 »	60 »
Պրուսայի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵՒԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Ընտանեկան խնդիրներու լաւագոյն պէսպիսութեանց մէջ, իր աչքառու եւ ցնցիչովը, ամէնէն աւելի նկատուողութեան արժանի կը հանդիսանայ, ամուսնական կենցաղին ապեսալի նուազումը, իր կեղեքիչ հանգամանքովը։ Արուերիտասարդութեան տարօրինակ ուծացումը, ամուսնական երջանկարար ու միսթիք մթնոլորտին մէջ թեւարկելու, ամէն քանէ առաջ զգացնել կուտայ հանրային բարեւարութեան սասարողներուն, որպէս զի իրենց ուշադրութիւնը սեւեռեն տան, ու կարելի եղած ջանքը չի զլանան դարման մը խորհելու, իրաւամբ արդասաւորի ու վնասակար այդ կացութեան։

Լարչ ուսումնասիրութեան ու անձնուէր հետազօտութեանց կը կարօտի, երեւան բերելը այն բազմաթիւ պատճառները ու արգելքները՝ որոնք անդիծէն խոչընդոտ կը հանդիսանան, անհասական ու ընկերային պարտականութեան մը նուիրական ու գովելի գործադրումին։ Արդարեւ այդպիսի ուսումնասիրութեան մը արդիւնքը պիտի կրնայ նպաստել, դէթ համոզում գոյացնելու սա ճշմարտութեան՝ թէ այդ ուծացման պատճառները այնքան բազմաձեւ են, որոնք իրարու աւելացած, մին միւսին օժանդակ, անգիտակցօրէն ու իւրայատակարար կը խաղան ընտանեկան կատակերգութիւնը իր բոլոր փուլերուն ու կիսպարանովսութիւններուն մէջ։ Եւ ասիկայ այնքան ճշմարտօրէն ու մանրդնարար՝ որ նոյն իսկ բնականաբար կը թողու խորհելու կարողութիւն ու ձիրք ունեցող տաղանդաւոր կատակերգիչներ։

Մանրադնին ուշադրութեամբ երեւան կ'ուգայ այն բոլոր ազատութիւնները, ու գունէիկ անարդարութիւնները, որոնք կը գործուին ընտանեկան վարագոյրին թանձր ծածկոցին տակ, այնքան համարձակօրէն՝ որ սիրգալի կը թուի զան ուսումնասիրողին, առ այդ հետաքրքրասէրներուն համար։

Բայց ինչ որ ալ ըլլայ, որքան ալ սիրգալի թուի այդ բանը, մենք կ'ուզենք երեւան բերել մէկ մասը այդ կատակերգութեանց, որոնք օրն ի բուն տեղի կ'ունենան, անարդարացնելով ու խախտելով սերունդին ուռճացման ու բարգաւաճման նպաստաւորող տեսանց։ Այսպէս ընտանեկան համեստ մթնոլորտներու տակ անդիտակցօրէն, իրենց իսկ սիրալ դատողութեան ապահովելով, կը քայքայուի ապագայ երջանկութեան մը հիմնարկութեան ծրագիրը։ Անոնք պատառ կ'ըլլան, որպէսզի նոյնը չի հատատաւի, ճարակները չի ճուռղին ու անոնց գեղեցիկը լսելի չըլլան մարդկութեան ականջին որոնք թերեւս չատ անուշ պիտի խօսէին իրենց դատական երգերուն մէջ օգտակարութեան շեշտը խառնելով։

Անշուշտ դիտած էք մեր մէջ ուեւէ երիտասարդի մը, ուեւէ ընտանիքի մը աղջկան ունեցած ամուսնական թեկնածութիւնը։ Արդէն իսկ այդ երիտասարդը դժուարանամ այդ կեանքը ապրելու, զոհելու իր պատճառանութիւնները, երբեմն արդարացի և երբեմն ալ անտի, մեծ տեղ մը դրաւեն իր ծրագրին մէջ, ամուսնական շրջանակէն հեռու ապրելու, մէկէն ինքզինքը կը զանէ շատ մը արդիքներու առջեւ՝ որոնց դէմ մարքանալու իր ուռանդը՝ եթէ ունենայ իսկ՝ ապարդիւն ու անօգուտ բան մը կը դառնայ։ Լիսի առարկութիւնները, դժուարանամ պահանջները կ'սկսին մէկէն թաղ առնել այդ ոգբած ու իրենց ապրանքը քշկտանադիր կիներուն մէջ։ Տղուն բարոյականը որ ամէնէն աւելի էական է ու կենսականը, քանի որ ան է որ պիտի ծառայէ ապագայ շէնքին իբր խարիսխ ծառայելու, թէպէտ այնքան նշանակութեան ու նկատառութեան չառնուիր, բայց ապան դիրքը, նիւթական վիճակը էական պայման կը դառնին՝ որուն պիտի յանձնեն ամէնքս։ Ոչ ու թանկագին առարկայ մը։ Բարքերու ու սովորութիւններու օրքան այլազան առանձնայատակութիւն մը կայ մեր ընտանիքներուն մէջ։ Հանդուրժում մը ունին մեր աղջիկ ունեցող մայրերը՝ թէ աղջիկ մը ամուսնացնելով զանի բոլորովին յանձնած կ'ըլլան երկրորդի մը տրամադրութեան, թէ այլեւ այդ աղջիկը իրենցը չէ այլ ուրիշին սեփականութիւնը, իբր թէ զոյգ մը ըլլար ու ալ դադրէր իր մարդ ապրելու իրաւասութենէն։

Այս ընդունումներով, ագէսի, անվայել դատումներով է որ անա ամէնքս կը փնտռենք թեկնածու երիտասարդին վրայ բաց ի բարոյականէն։

Բայց ասոնք ինքնախափուսիկ ու պասպանքու երեւոյթներ են, որոնցմով կ'օրօրուին մեր մայրեղող կիները, իրենց կուրութիւնն է, զգայնամոլ ջերմեռանդութիւնը որ չի թողուր անդրադառնալու իրականութեան։ Իրենց խաբէանքին մէջ մոլորած, չեն մտաբերեր թէ ուրիշներ կան գիտակից իրենց տկարութեանց ու մտածումներուն, իր բոլոր անխոնջմութեան մէջ։ Աւօրեայ աքմութիւնները, ու կեղծ ու պարիր ծէքծէքումները ժամ առաջ աղջիկին քշելու, ձեռքէ հանելու տխմար ձեւակերպութիւնները՝ որոնք փոխանակ նպաստելու, ու պահելու իրենց խաչալը մէջտեղը կը կռանէին զարդին արիւնուռուշ հանգամանքի մը յանգելու անվիճելիութիւնը։ Նոսար Վիկտիրիա որ հիմնովին սխալ է։ Ծնողքներու համար անպատուաբեր ու աղջիկներուն համար ալ ամօթալի է, լաւ ապրելու, լաւ հագուելու մարմնոյով ամուսնութեան ձեռնարկել, ու ասանք երբ չեն ապահովուիր ու չեն երաշխաւորուիր, կը մնայ իրենց զերքին մէջ, իրենց կատակերգակ եղերին մէջ։

Բուն ամուսնութեան առողջ ըմբռնումը պէտք է ունենայ, ու տոր համար պէտք է զոհանալ ներկայացուած միջոցներով։

ՊՐՈՒՍԱ ԵՒ ԻՐ ՁԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Երկու ամիս առաջ Պրուսա այցելած եղող մէկը՝ Մայիսի այցովը աչքերէն խարուած ըլլալ պիտի կարծէ առաջին առթիւ։ Ձեռուուն չոր ու ցամաք միջերկրականութեան տեղ՝ զանելով տեսարան մը, հարուստ գրաւիչ զեղեցկութիւններով։

Ինծի հետ՝ իր համրան թէվիզ-Տէրսէնէն ընարողը՝ կէմիլիկի ծովախորշին կապոյտներն ու մոխրագոյն ձիթատառներու հարկոնը կրմնցնելուն՝ իր գիմացը պիտի դանէ անմիջապէս՝ դարձեալ վէճ երկինքն տակ ճերմակցոյց վէմէտուն գագաթներու ցից վեհութիւնը, յետոյ հոկայ ծառերով ծածկուած դարատանիներ, աւելի վերը ժայռուտ տարրոնը Ազիմզոպին որուն քանդեալքն է կախուած պատմական քաղաքը Պրուսա որ այս հովանակին դիմացին դիտուած՝ աւելի խումբ մըն է գեղակերտ Վիլլաներու, բաժնուած ընդարձակ այգիներով կամ ծառատանները։

Քաղաքին հիւսիսային կողմի ընդարձակ դաշտագետնին զմրուխտող բուսաւորութիւնը արեւելքներէն սկսելով հետզհետէ կը լայնցնէ իր արգաւանդ դաշտերն ծաւալը՝ Զէքիրիկներէն անդին՝ Մուսանիայի ծովափունքի հեռաւորութիւններուն մէջ աղօտացնելու համար իր կանաչի թանդ գոյնը։

Ճամբաներու ցանցայովը՝ տեսարանը կը կրանցնէ տակաւ իր պատկառում մեծութիւնը։ առջեւդ ու չուրջդ կը սկսին ժպտիլ ծաղիկ զարմութիւններ և ամէն դիէ եկող անթիւ թռչունները երգերը խառնուելով՝ ընդարձակ դաշտագետինը ակօսող ճիգերուն ջուրերու ձայնին և ասդին անդին երգող հօտաղներու հօհօներով ընդմիջուած սիրերգին՝ կը չնչեն ներքաշնակաւորումի գեղջուկ սեսարանի վսեմ աղուորութեան

Ճամբան կը շարունակէ վայրէջքը սարամանդներու հմայքուտ կողերէն վար, ծառուղիներու մէջերէն ու քովերէն սղղոկիկով վար դէպի թթատանիներու թաւուտքին ծոցը։

Դարձեալ Պրուսայի շերմարոյնութիւնն ամէնէն տժգանելի բայց հաճելի ալ աշխատութեան եզանակն է։ Արշալոյսէն քիչ վերջ՝ երբ սկսած է գամքիլ ցօղը սերեւներու վրայ՝ կեանքի խանդավառ եռեւեռի մթորը կը լսուի՝ ճամբան ազատոգնող այլ չնորհագեղ թռչնի պատրաստներուն մէջ։ Ամանք պզտիկ ազոյներով թռչնի ճիւղեր կը կոխեն և պզտիկներ՝ սերեւի լսատաքներ հատաքած իրենց փոքրիկ զոգնոցներուն մէջ, կուգան ուռնցնել զամբիւղները. անդին սերեւի խոշոր խոշոր խարտեր կը ընացուին ճիներուն վրայ, շուքերու տակ քանի մը հոգիներ նախաճաշը կ'ուտեն սխորժով, տակաւին նոր եկողներու բազմութիւն մը ամէն սեռէ ու տարիքի կուգայ անտեսա ըլլալ թառ ճիւղերու տակ՝ ցրուած ձայներու և երգերու չեշտերով ազդելով առաւօտը։

Քառորդ ժամ վերջ ճամբան դէպի ուռենիներու անտառը կը բարձրանայ՝ լայն անցք մը բանալով հնօրեայ ծառերու մէջերէն։ Թարմ զովութիւն մը մասակայ Իւլիֆիլը կեստակի ջուրերէն երկինքով կուգայ պաղեցնել ծառերու մէջ մարքուած օդը, մինչ վերը անթիւ արագիլներու խումբեր կը ճախրեն իրենց կարկամներով թնդացնելով մթնոլորտը։

Շոգեկառքի կայարանին մօտերը վերջանալով ուռենիներու սիրուն պուրակը՝ վերամին կը սկսի թութի պարտէզներու չարունակութիւն մը որ կ'երկարի կը լայնայ հետզհետէ և կը գրկէ ամբողջ քաղաքը։

Քաղաքին մէջերը ճամբան աւելի կը մաքրուի, կը կանոնաւորուի և կը ճիւղաւորուի՝ ուղղի գծերու վրայ չնուած փողոցները բաժնելու համար։

Ամէն կողմ՝ գեղեցիկ չէնքերու՝ զարման թարմութիւնը կը ծաղկի, ծառերն ու պարտէզները կը չարունակուին միշտ՝ իրենց կանաչի ու ծաղկի աղուորութիւնը տարածելով ամէն դի։

Զերմուկները հեռու են տակաւին, քաղաքին ճիշդ արեւմտեան կողմը՝ ծածկուած ծառերու չքեղ սառերներուն տակ։

Կառքերու անհամեմատ տաղանցում մը կ'երթնայ Պալք-Բաղարէն վար Սվթը-Բարմաք, ղրօսաշրջիկներու զուարթ զոյգեր տանելով դէպի հեռուի այն գեղեցկութիւնները որոնց տակ թաղուած ջերմուկներուն մէջ հարիւրաւոր մարդեր կան իրենց ցաւերը ծծմբոտ ջուրերուն խառնով։

Այս ճամբան գեղեցիկ է բմբոնումին ամբողջութիւնով։ Հարաւի կողմը բարտիներով եզերուած պարտէզներ, պաղանոցներ, որոնց մէջ այլազան թռչուններու բանաստեղծութիւնը կը թրթռայ յար, վերը՝ կանաչներով ծածկուած բլուրներ մինչեւ կապոյտի լանջը կը քաշուին ծածկելով մեր աչքերէն ինչ որ կրնայ գանուիլ իրենց ետեւը, դիմացը կատանաներու անտառը կը ծաղկի, վարը ցոլտնի ընդարձակ արտերու ծփանքին մէջ խոշոր ընկուզենիներ՝ բուսականութեան ուժովութիւնը կը ցուցադրեն իրենց լեցուն և խիտ թաւ ճիւղերով։

Մինչեւ Էսկի-Գալլրճա և նոյն իսկ Սալանտիսի պանդոկին աւելի անդին միշտ նոր նոր պրանութիւններ կը ժպտին վեհաշուք տեսարանին մէջ։

Բաղնիքներէն առաջին անգամ Քիւրիւրթլիին կը հանդիպինք, գմբէթաւոր ընդարձակ չէնք մը սրբատաշ մարմարիոնով սալարկուած և շրջապատուած հիւրանոցի չէնքերով որոնք պարզ քաւարանի սենեակներ միայն ունին՝ վանքի մը խցիկներուն նման, բայց խիստ օդասուն և լուսոր։

Բաղնիքին ներս ծծմբոտ անախորժ գոլորշին կը խառնայ արձաղանգով կամարներուն տակ, ամ կողմ՝ մանուռոր շրջանակի մը մէջ՝ մարմարի քաստուն լոգարաններ կը չարուին իրարու հետէ սրտոց չատերուն մէջ մարդիկ կան՝ երեսը խաւ կապած ջուրերու մէջ թաղուած, կամարմիր դէմքերնին միայն դուրս։

Այստեղի ջուրը 145,8 Ֆահրենայտ աստիճան ջերմութիւն ունի որ կը բարեխառնուի լոգարաններու մէջ մնալով ժամանակ մը՝ առանց պաղ ջուր խառնելու, թերեւս չայլայլելու համար բաղադրութիւնը ջուրին որուն 500 կրամին մէջ կայ 82 սանթիկրամ սիւլֆար տր մանեզիումի, սիւլֆար տր գալսիումի, սիւլֆիւր տ'իտրոժէնի, քարպոնար տր գալսիումի, տեոքոֆսիս տր գարսօնի, սիլիքաթ, գարսօնար տր սօսիումի, իբսիւլֆիր տր սօսիումի և պարէժինի բաղադրութիւն։

Մաքրութեան բաղնիքը ունի տասներու աղբիւրներ, չորս աւազաններ և քրանարանի խցիկ մը խիստ տաք և չոգիլից։ այս վերջինէն զատ բոլոր միւս աղբիւրներու և աւազաններու ջուրերը բարեխառնուած են և տակաւին ուզուածին չափ կարելի է պաղեցնելի պաղ ջուրի ծորակներու շնորհիւ՝ որոնք քով քովի են շինուած տաք աղբիւրներուն։

Քիւրիւրթլիին անդին՝ իրարմէ չատ քիչ հեռաւորութիւնով կան տակաւին Էսկի-Գալլրճա, Հիւսանի-Կիւզէլ, Պոյուկիւզէլ, Գայնարէա, Սերքինար, Եէնի-Գալլրճա և տակաւին քանի մը մասը մանր ջերմուկներ՝ ջուրի տարբեր բաղադրութիւններով։

Եւ Պրուսայիները լաւատաւոր են իրենց ջերմուկներով, օդով և գեղեցիկ տեսարաններով որոնք կազդարել գլուխն մարդուն միտքն ու մարմինը։

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՊԱՊԻԿԵԱՆ
Պրուսա

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 37

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՅԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

Ուղեւորները Սբր Տալիա Քուրնէմ-սընի առաջնորդութեամբ, վեր բարձրացան անդուխներէն երբ ալ աւելի սաստկացած էր նաւաստիներուն կռիւը։

Նաւապետ Ճոն Վակ՝ առանց իր պարարտութիւնը կորսնցնելու, մեծ ճիգեր կ'ընէր սորոգամները սաստելու և իր հեղինակութիւնը անոնց ընդունել տալու և սակայն նաւաստիները այնչափ զրգռուած էին որ, ամէն բան մոռցած, կը չարունակէին պօռալ ու անարգութեան տեսարաններ պարզել։

Երբ ճամբորդները կամրջակին վրայ եկան, նաւապետը այլայլեցաւ, բնաւ չէր ուզեր որ անոնք հանդիսատես ըլլան այս խայտառակ տեսարանին, ուստի անմիջապէս ընթացքը փոխեց ու ձեռքը գրպանը տարաւ։

Երկրորդ ու երրորդ նաւապետները ալ ու ճախ կողմը կանգնած էին Ճոն Վակի, իսկ առջին չարուած էին տաներկուքի մօտ նաւաստիներ բոլորովին անպատշաճ դիրքով, որոնց արիւն ցայտող աչքերն իսկ կը մատնէին անոնց անտաշ մարդու ծայրայեղ գերզգուութիւնը։ Անոնցմէ մէկը որ անպատկառ ու լիրբ լեզու մը կը գործածէր նաւապետին հանդէպ, հիմա ուղեւորներուն տասնամեայ եղկելը տեսնելով՝ ա՛լ աւելի գրգռուեցաւ ու բրուտցքը առաջ երկարած սկսաւ սպառնական ձեւով մը խօսիլ։ Ճոն Վակ բոլորովին կատղած,

— Բաշուէ՛ տեղդ, անպիտան, դուշեց, կը մոռնա՞ս որ նաւապետին ներկայութեանը կը գտնուիս։

— Նաւապե՞տ, գուշեց նաւաստին ընկերներուն դառնալով ու երգիծական եղանակով մը սուլելով, ո՞վ կ'ըլլայ կոր նաւապետը, դո՞ւք էք, դո՞ւք, պատկառեցէ՛ք ընկերներ, նաւապետն է որ կեցած է, յարեցէք զան, գլխարկնիդ վար առէք։

Այս նախատինքները խելք չգեղցին նաւապետին վրայ որ ուզեւորներուն ներկայութեանը այսչափ խայտառակութեան չկրնալով հանդերձ,

—Աղդարարութիւն մը ալ կ'ուզեմ ձեզ և հրաման կ'ընեմ որ ամէն մարդ իր գործին վերադառնայ։

— Ուրեմն դուն ալ քու նախկին արհեստիդ չդառնա՞ս, գո՛ղ, աւազակ, ծովահէն, ասպատակ, անամօթ, գուշեց չմտրած նաւաստին մէջտեղունքը ճօճելով օդին մէջ։

Նաւապետին օգնականները իրենու այս ծայրայեղ ընթացքը տեսնելով բան մը փսփսացին անոր ականջին վար, իսկ երկրորդ ու երրորդ նաւապետները զայն փութացնելով,

— Շո՛ւտ, հրա՛կ ըրէք, ան նաւապետ, եթէ ո՛չ գործին վախմանը զէշ պիտի ըլլայ, ըսին։

Ուղեւորները որ հեռուն կը գրանուէին, չկրցան լսել փոխանակուած այս խօսքերը և սակայն երեւոյթներէն դատելով կը կռահէին զործին արիւնուռուշ հանգամանքի մը յանգելու անվիճելիութիւնը։ Նոսար Վիկտիրիա որ հիմնովին սխալ է։ Ծնողքներու համար անպատուաբեր ու աղջիկներուն համար ալ ամօթալի է, լաւ ապրելու, լաւ հագուելու մարմնոյով ամուսնութեան ձեռնարկել, ու ասանք երբ չեն ապահովուիր ու չեն երաշխաւորուիր, կը մնայ իրենց զերքին մէջ, իրենց կատակերգակ եղերին մէջ։

Բուն ամուսնութեան առողջ ըմբռնումը պէտք է ունենայ, ու տոր համար պէտք է զոհանալ ներկայացուած միջոցներով։

ՊՐՈՒՍԱ ԵՒ ԻՐ ՁԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Երկու ամիս առաջ Պրուսա այցելած եղող մէկը՝ Մայիսի այցովը աչքերէն խարուած ըլլալ պիտի կարծէ առաջին առթիւ։ Ձեռուուն չոր ու ցամաք միջերկրականութեան տեղ՝ զանելով տեսարան մը, հարուստ գրաւիչ զեղեցկութիւններով։

Ինծի հետ՝ իր համրան թէվիզ-Տէրսէնէն ընարողը՝ կէմիլիկի ծովախորշին կապոյտներն ու մոխրագոյն ձիթատառներու հարկոնը կրմնցնելուն՝ իր գիմացը պիտի դանէ անմիջապէս՝ զարձեալ վէճ երկինքն տակ ճերմակցոյց վէմէտուն գագաթներու ցից վեհութիւնը, յետոյ հոկայ ծառերով ծածկուած դարատանիներ, աւելի վերը ժայռուտ տարրոնը Ազիմզոպին որուն քանդեալքն է կախուած պատմական քաղաքը Պրուսա որ այս հովանակին դիմացին դիտուած՝ աւելի խումբ մըն է գեղակերտ Վիլլաներու, բաժնուած ընդարձակ այգիներով կամ ծառատանները։

Քաղաքին հիւսիսային կողմի ընդարձակ դաշտագետինը զմրուխտող բուսաւորութիւնը արեւելքներէն սկսելով հետզհետէ կը լայնցնէ իր արգաւանդ դաշտերն ծաւալը՝ Զէքիրիկներէն անդին՝ Մուսանիայի ծովափունքի հեռաւորութիւններուն մէջ աղօտացնելու համար իր կանաչի թանդ գոյնը։

Ճամբաներու ցանցայովը՝ տեսարանը կը կրանցնէ տակաւ իր պատկառում մեծութիւնը. առջեւդ ու չուրջդ կը սկսին ժպտիլ ծաղիկ զարմութիւններ և ամէն դիէ եկող անթիւ թռչունները երգերը խառնուելով՝ ընդարձակ դաշտագետինը ակօսող ճիգերուն ջուրերու ձայնին և ասդին անդին երգող հօտաղներու հօհօներով ընդմիջուած սիրերգին՝ կը չնչեն ներքաշնակաւորումի գեղջուկ սեսարանի վսեմ աղուորութեան

Ճամբան կը շարունակէ վայրէջքը սարամանդներու հմայքուտ կողերէն վար, ծառուղիներու մէջերէն ու քովերէն սղղոկիկով վար դէպի թթատանիներու թաւուտքին ծոցը։

Դարձեալ Պրուսայի շերմարոյնութիւնն ամէնէն տժգանելի բայց հաճելի ալ աշխատութեան եզանակն է։ Արշալոյսէն քիչ վերջ՝ երբ սկսած է գամքիլ ցօղը սերեւներու վրայ՝ կեանքի խանդավառ եռեւեռի մթորը կը լսուի՝ ճամբան ազատոգնող այլ չնորհագեղ թռչնի պատրաստներուն մէջ։ Ամանք պզտիկ ազոյներով թռչնի ճիւղեր կը կոխեն և պզտիկներ՝ սերեւի լսատաքներ հատաքած իրենց փոքրիկ զոգնոցներուն մէջ, կուգան ուռնցնել զամբիւղները. անդին սերեւի խոշոր խոշոր խարտեր կը ընացուին ճիներուն վրայ, շուքերու տակ քանի մը հոգիներ նախաճաշը կ'ուտեն սխորժով, տակաւին նոր եկողներու բազմութիւն մը ամէն սեռէ ու տարիքի կուգայ անտեսա ըլլալ թառ ճիւղերու տակ՝ ցրուած ձայներու և երգերու չեշտերով ազդելով առաւօտը։

Քառորդ ժամ վերջ ճամբան դէպի ուռենիներու անտառը կը բարձրանայ՝ լայն անցք մը բանալով հնօրեայ ծառերու մէջերէն։ Թարմ զովութիւն մը մասակայ Իւլիֆիլը կեստակի ջուրերէն երկինքով կուգայ պաղեցնել ծառերու մէջ մարքուած օդը, մինչ վերը անթիւ արագիլներու խումբեր կը ճախրեն իրենց կարկամներով թնդացնելով մթնոլորտը։

Շոգեկառքի կայարանին մօտերը վերջանալով ուռենիներու սիրուն պուրակը՝ վերամին կը սկսի թութի պարտէզներու չարունակութիւն մը որ կ'երկարի կը լայնայ հետզհետէ և կը գրկէ ամբողջ քաղաքը։

Քաղաքին մէջերը ճամբան աւելի կը մաքրուի, կը կանոնաւորուի և կը ճիւղաւորուի՝ ուղիղ գծերու վրայ չնուած փողոցները բաժնելու համար։

Ամէն կողմ՝ գեղեցիկ չէնքերու՝ զարման թարմութիւնը կը ծաղկի, ծառերն ու պարտէզները կը չարունակուին միշտ՝ իրենց կանաչի ու ծաղկի աղուորութիւնը տարածելով ամէն դի։

Զերմուկները հեռու են տակաւին, քաղաքին ճիշդ արեւմտեան կողմը՝ ծածկուած ծառերու չքեղ սառերներուն տակ։

Կառքերու անհամեմատ տաղանցում մը կ'երթնայ Պալք-Բաղարէն վար Սվթը-Բարմաք, ղրօսաշրջիկներու զուարթ զոյգեր տանելով դէպի հեռուի այն գեղեցկութիւնները որոնց տակ թաղուած ջերմուկներուն մէջ հարիւրաւոր մարդեր կան իրենց ցաւերը ծծմբոտ ջուրերուն խառնով։

Այս ճամբան գեղեցիկ է բմբոնումին ամբողջութիւնով։ Հարաւի կողմը բարտիներով եզերուած պարտէզներ, պաղանոցներ, որոնց մէջ այլազան թռչուններու բանաստեղծութիւնը կը թրթռայ յար, վերը՝ կանաչներով ծածկուած բլուրներ մինչեւ կապոյտի լանջը կը քաշուին ծածկելով մեր աչքերէն ինչ որ կրնայ գանուիլ իրենց ետեւը, դիմացը կատանաներու անտառը կը ծաղկի, վարը ցոլտնի ընդարձակ արտերու ծփանքին մէջ խոշոր ընկուզենիներ՝ բուսականութեան ուժովութիւնը կը ցուցադրեն իրենց լեցուն և խիստ թաւ ճիւղերով։

Մինչեւ Էսկի-Գալլրճա և նոյն իսկ Սալանտիսի պանդոկին աւելի անդին միշտ նոր նոր պրանութիւններ կը ժպտին վեհաշուք տեսարանին մէջ։

Բաղնիքներէն առաջին անգամ Քիւրիւրթլիին կը հանդիպինք, գմբէթաւոր ընդարձակ չէնք մը սրբատաշ մարմարիոնով սալարկուած և շրջապատուած հիւրանոցի չէնքերով որոնք պարզ քաւարանի սենեակներ միայն ունին՝ վանքի մը խցիկներուն նման, բայց խիստ օդասուն և լուսոր։

Բաղնիքին ներս ծծմբոտ անախորժ գոլորշին կը խառնայ արձաղանգով կամարներուն տակ, ամ կողմ՝ մանուռոր շրջանակի մը մէջ՝ մարմարի քաստուն լոգարաններ կը չարուին իրարու հետէ սրտոց չատերուն մէջ մարդիկ կան՝ երեսը խաւ կապած ջուրերու մէջ թաղուած, կամարմիր դէմքերնին միայն դուրս։

Այստեղի ջուրը 145,8 Ֆահրենայտ աստիճան ջերմութիւն ունի որ կը բարեխառնուի լոգարաններու մէջ մնալով ժամանակ մը՝ առանց պաղ ջուր խառնելու, թերեւս չայլայլելու համար բաղադրութիւնը ջուրին որուն 500 կրամին մէջ կայ 82 սանթիկրամ սիւլֆար տր մանեզիումի, սիւլֆար տր գալսիումի, սիւլֆիւր տ'իտրոժէնի, քարպոնար տր գալսիումի, տեոքոֆսիս տր գարսօնի, սիլիքաթ, գարսօնար տր սօսիումի, իբսիւլֆիր տր սօսիումի և պարէժինի բաղադրութիւն։

Մաքրութեան բաղնիքը ունի տասներու աղբիւրներ, չորս աւազաններ և քրանարանի խցիկ մը խիստ տաք և չոգիլից։ այս վերջինէն զատ բոլոր միւս աղբիւրներու և աւազաններու ջուրերը բարեխառնուած են և տակաւին ուզուածին չափ կարելի է պաղեցնելի պաղ ջուրի ծորակներու շնորհիւ՝ որոնք քով քովի են շինուած տաք աղբիւրներուն։

Քիւրիւրթլիին անդին՝ իրարմէ չատ քիչ հեռաւորութիւնով կան տակաւին Էսկի-Գալլրճա, Հիւսանի-Կիւզէլ, Պոյուկիւզէլ, Գայնարէա, Սերքինար, Եէնի-Գալլրճա և տակաւին քանի մը մասը մանր ջերմուկներ՝ ջուրի տարբեր բաղադրութիւններով։

Եւ Պրուսայիները լաւատաւոր են իրենց ջերմուկներով, օդով և գեղեցիկ տեսարաններով որոնք կազդարել գլուխն մարդուն միտքն ու մարմինը։

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՊԱՊԻԿԵԱՆ
Պրուսա

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՅԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

Ուղեւորները Սբր Տալիա Քուրնէմ-սընի առաջնորդութեամբ, վեր բարձրացան անդուխներէն երբ ալ աւելի սաստկացած էր նաւաստիներուն կռիւը։

Նաւապետ Ճոն Վակ՝ առանց իր պարարտութիւնը կորսնցնելու, մեծ ճիգեր կ'ընէր սորոգամները սաստելու և իր հեղինակութիւնը անոնց ընդունել տալու և սակայն նաւաստիները այնչափ զրգռուած էին որ, ամէն բան մոռցած, կը չարունակէին պօռալ ու անարգութեան տեսարաններ պարզել։

Երբ ճամբորդները կամրջակին վրայ եկան, նաւապետը այլայլեցաւ, բնաւ չէր ուզեր որ անոնք հանդիսատես ըլլան այս խայտառակ տեսարանին, ուստի անմիջապէս ընթացքը փոխեց ու ձեռքը գրպանը տարաւ։

Երկրորդ ու երրորդ նաւապետները ալ ու ճախ կողմը կանգնած էին Ճոն Վակի, իսկ առջին չարուած էին տաներկուքի մօտ նաւաստիներ բոլորովին անպատշաճ դիրքով, որոնց արիւն ցայտող աչքերն իսկ կը մատնէին անոնց անտաշ մարդու ծայրայեղ գերզգուութիւնը։ Անոնցմէ մէկը որ անպատկառ ու լիրբ լեզու մը կը գործածէր նաւապետին հանդէպ, հիմա ուղեւորներուն տասնամեայ եղկելը տեսնելով՝ ա՛լ աւելի գրգռուեցաւ ու բրուտցքը առաջ երկարած սկսաւ սպառնական ձեւով մը խօսիլ։ Ճոն Վակ բոլորովին կատղած,

— Բաշուէ՛ տեղդ, անպիտան, դուշեց, կը մոռնա՞ս որ նաւապետին ներկայութեանը կը գտնուիս։

— Նաւապե՞տ, գուշեց նաւաստին ընկերներուն դառնալով ու երգիծական եղանակով մը սուլելով, ո՞վ կ'ըլլայ կոր նաւապետը, դո՞ւք էք, դո՞ւք, պատկառեցէ՛ք ընկերներ, նաւապետն է որ կեցած է, յարեցէք զան, գլխարկնիդ վար առէք։

Այս նախատինքները խելք չգեղցին նաւապետին վրայ որ ուզեւորներուն ներկայութեանը այսչափ խայտառակութեան չկրնալով հանդերձ,

—Աղդարարութիւն մը ալ կ'ուզեմ ձեզ և հրաման կ'ընեմ որ ամէն մարդ իր գործին վերադառնայ։

— Ուրեմն դուն ալ քու նախկին արհեստիդ չդառնա՞ս, գո՛ղ, աւազակ, ծովահէն, ասպատակ, անամօթ, գուշեց չմտրած նաւաստին մէջտեղունքը ճօճելով օդին մէջ։

Նաւապետին օգնականները իրենու այս ծայրայեղ ընթացքը տեսնելով բան մը փսփսացին անոր ականջին վար, իսկ երկրորդ ու երրորդ նաւապետները զայն փութացնելով,

— Շո՛ւտ, հրա՛կ ըրէք, ան նաւապետ, եթէ ո՛չ գործին վախմանը զէշ պիտի ըլլայ, ըսին։

Ուղեւորները որ հեռուն կը գրանուէին, չկրցան լսել փոխանակուած այս խօսքերը և սակայն երեւոյթներէն դատելով կը կռահէին զործին արիւնուռուշ հանգամանքի մը յանգելու անվիճելիութիւնը։ Նոսար Վիկտիրիա որ հիմնովին սխալ է։ Ծնողքներու համար անպատուաբեր ու աղջիկներուն համար ալ ամօթալի է, լաւ ապրելու, լաւ հագուելու մարմնոյով ամուսնութեան ձեռնարկել, ու ասանք երբ չեն ապահովուիր ու չեն երաշխաւորուիր, կը մնայ իրենց զերքին մէջ, իրենց կատակերգակ եղերին մէջ։

Բուն ամուսնութեան առողջ ըմբռնումը պէտք է ունենայ, ու տոր համար պէտք է զոհանալ ներկայացուած միջոցներով։

ՊՐՈՒՍԱ ԵՒ ԻՐ ՁԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Երկու ամիս առաջ Պրուսա այցելած եղող մէկը՝ Մայիսի այցովը աչքերէն խարուած ըլլալ պիտի կարծէ առաջին առթիւ։ Ձեռուուն չոր ու ցամաք միջերկրականութեան տեղ՝ զանելով տեսարան մը, հարուստ գրաւիչ զեղեցկութիւններով։

Ինծի հետ՝ իր համրան թէվիզ-Տէրսէնէն ընարողը՝ կէմիլիկի ծովախորշին կապոյտներն ու մոխրագոյն ձիթատառներու

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ ՄԱՏՐԻՏԻ ՄԷՋ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Օտար իշխանութիւններուն և ներկայացուցիչներուն ընդունելութեան առիթը ըսուեցաւ թէ Ալֆոնսօ թագաւոր պալատին մէջ կը սպասէր, բայց Ն. Վեհափառութիւն կը սպասէր երկաթուղիի կայարանէն պալատ տանող ցից բլուրին գագաթը։ Թագաւորը անկէց եկող հիւրերուն թեւը կը մտնէր և պալատ կ'առաջնորդէր զանոնք։

Ալֆոնսօ ԺԳ. փափաքած էր որ Լիսա իշխանուհին ամենատես ըլլայ այս ընդունելութեան, որպէս զի վարժուի արքունի արարողութիւնից։ Իշխանուհին իրեն մօտ ունէր չորս սարեկան փոքրիկ Ալֆոնսօ իշխանը, որ Սալամիոյ դահաժառանգն է, ինչպէս ըսինք։ Ն. Արք. Բարձրութիւն չատ պարզ հագուած էր։ Պահ մը փոքրիկ Ալֆոնսօ իշխանը գրված պալատ մտաւ ողջունելու Կայզէսի իշխանը և իշխանուհին։ Այս վերջինը մանաւորապէս գգուեց փոքրիկ իշխանը։

Բարսօ Պալատին մէջ ճաշէն առաջ Ալֆոնսօ թագաւոր և Լիսա իշխանուհին ընդունեցին Մատրիտի պատուիրակութիւնէն զատ Պարէլոնայի մէկ պատուիրակութիւնը, որ իշխանուհին նուիրեց 200,000 բէզէթա արժողութեամբ ապամանդաղարդ խաչ մը, և ոսկեզրուագ պատմ մը, որ կը բռնանդակէր Բամալոնիոյ նեարիչներուն, քանդակագործներուն, փորագրիչներուն, բանաստեղծներուն և հեղինակներուն գործերը, կամ խնամով, կամ պատճէն։ Լիսա իշխանուհին շնորհակալութեամբ ընդունելով վարագ յայտնեց Պարէլոնա այցելելու։ Պատուիրակութիւնները հիացան Ն. Արք. Բարձրութեան գեղեցկութեան, պարզասրտութեան և քաղաքավարութեան վրայ։

Երբ թագաւորը և իշխանուհին պալատին պատշգամէն վար կը նայէին, դեռատի կին մը՝ թեւերուն մէջ զաւակը բռնած և ընդերկայնութեամբ իր ծերունի մօր, ծռտնի եկաւ և արտասուալից աղաղակեց։—«Կեցցէ՛ թագուհին, կեցցէ՛ Լիսա», միւնոյն ժամանակ իր բանաստեղծակա՛ մասնին ներսէն խնդրող ձերոգները վեր բարձացնելով։ Թագաւորը կնոջ հրամայեց ոսք ելնել, և ընդունեց աղերսագիրը։

Օտար իշխանութիւնն թիւը ա՛նքան չատ էր, և ամէնքն ալ միւնոյն ժամանակ հասած ըլլալով, ընդունելութեան չկրնար ծագեցնա ֆրանսական և սպանիական սահմանագլխին վրայ, Իւէնի մէջ։ Բանի մը մեծ անհանգստութիւններ, ի մասնաւորի ռուս մեծ-դուքս Վլատիմիր և ֆրանսական պատուիրակութեան անդամները մէկը չգան Իւէնի կայարանին մէջ դիրենք ընդունելու կամ ըսելու թէ ինչ կարգադրութիւններ եղած են։ Կայարանին պատուոյ տեղերը բռնած էր հանդիսաւոր բազմութիւնը։ Կայզէսի իշխանը մասնաւոր կառախումբ մը խնդրած էր իրեն համար, բայց անկարելի էր խօսք հասկցնել, ուստի ուղեց առաջին սովորական կառախումբով ճամբայ ելնել, և կենալ էլ Եսքօրիալ, և անկէց ալ փոխադրուիլ մեռ սովորական կառախումբը։ Հետևաբար իշխանը, իշխանուհին և իրենց հետևորդները հաբաւային ճեղքնթացը նստան, ուր հազիւ կրցան իրենց համար տեղ գտնել։ Կառախումբը 40 վայրկեան ուշ ճամբայ ելաւ։

(Հաւանիթիւն եւ պակիսն բոլոր մանրամասնութիւնները մեր վաղուան թուով, առաւօտեան եւ երեկոյեան Վիեննայի բղաբերով առնելով։)

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎԸ

Բարիզէ հետևեալը կը հեռագրեն Մայիս 30 թուով։—Այսօր Բարիզի արքեպիսկոպոսական ապարանքին մէջ սկսաւ ազգային եպիսկոպոսներուն մեծ խորհուրդը, որուն պատմական մեծ նշանակութիւն կը տրուի։ Կրօնական այս գումարման ծառայող մեծ սրահին մէջ հաւաքուեցան Ֆրանսայի Արքեպիսկոպոսները և Եպիսկոպոսները, թուով 80, ամէնքն ալ բազմաթիւ թեմերու եկեղեցիի իշխաններ։ Ֆրանսա 84 արքեպիսկ. և եպիսկ. կը հաշուէ իր ծոցին մէջ։ Ասոնցմէ դուրս են Այժէն և մեայեալ դաղթականներուն 6 եպիսկոպոսները։ Եկեղեցիին իշխաններուն համար սահմանուած նստարաններուն դիմացը բարձրանդակին վրայ տեղ բռնեցին երեք Կարտինալներ։—Բարիզի Արքեպիսկ. Ռիշար, Լիոնի Արքեպիսկ. Քուլիյէ, և Պաստոյի Արքեպիսկ. Լաքոս։ Ցեռաց եկեղեցիին իշխանները երգում ըրին որ ամենախիստ լռութիւն և գաղտնիք պիտի պահեն Խորհուրդին որոշումներուն վրայ։ Երգումը կատարեցաւ Պապի ընտրութեան Փակարանին առիթիւ կատարուած երգման արարողութեան և ամանաձևին համեմատ։

Եպիսկոպոսներուն գումարումը սա՛ հարցումը ունէր իբրև օրակարգ թէ Ֆրանսայի կաթոլիկները պէ՞տք է համակերպին Եկեղեցիին և Պետութեան Բաժանման Օրէնքին, և թէ պէ՞տք է ընդունին նոր՝ օրէնքին հաստատած արտօնուած բարեպաշտական կրօնական միութեանց արտօնութիւնը։ Այս առթիւ ներկայացուած էր Վատիկանի կողմէ պատրաստուած մանրամասն հարցարան մը։ Խորհուրդին կողմէ արուելիք պատասխաններուն վրայ է որ Պապը իր վերջնական վճիռը պիտի տայ Բաժանման Օրէնքին խնդրոյն մէջ։

Եկեղ. ժողովին լուծելիք երկու գլխաւոր խնդիրները հետևեալներն են.—

Եկեղեցիին և Պետութեան բաժանման մասին 1905 Դեկտ. 9ի օրէնքը պէ՞տք է արդեօք չեղեալ նկատուի կաթոլիկներու կողմէ, այսինքն լոսրոյին մերժուի։

Պէ՞տք է արդեօք համակերպիլ օրէնքին թոյլատրուած կրօնական նոր միութիւններու՝ կառավարութեան կողմէ գրաւուած եկեղեցական դոյքերը փրկելու ու ասով դարձեալ կաթոլիկ կրօնքը հանրային մեծ պաշտամունքը ընելու համար։

Արդէն ակէց քիչ ժամանակ առաջ յանձնաժողովը նիստերը պատրաստած էր ժողովին խորհրդակցութեան համար, այնպէս որ ժողովին աշխատութիւնը կրնայ երկու երեք օրէն աւարտիլ։ Այսօր առաջին նիստը կազմող եկեղեցիին իշխանները երեք խումբերու կը բաժնուին։ Առաջինը և նաև ամէնէն զօրաւորը համակիրպարոյներուն խումբն է, այսինքն այն եպիսկոպոսներուն՝ որոնք, բնականաբար Պապին հաստատութեան վերապահութեամբ, բաժանման օրէնքը ցոյց արուածէն նման ընդունելու կողմն են։ Այս եպիսկոպոսները ա՛յն կարծիքէն են թէ քրիստոնէական եկեղեցիին ժողովրդային կազմակերպութիւնը—ինչպէս որ օրէնքն՝ ոգին ա՛յս է—կաթոլիկութեան վերակենդանացման պիտի նպաստէ, ինչ որ Ամերիկայի մէջ ապացուցուեցաւ նմանօրինակ օրէնքի հանդամանքներու տակ։

Այս խումբին պետերն են.—Ռուանի Արքեպիսկ. Ֆիլոզ և Պուասոյի կարտինալ Արքեպիսկ. Լաքոս։ Երկրորդ խումբը կը կազմեն բացարձակ ընդդիմակայները, որոնք ո և է համակերպութեան կողմնակից չեն և նախամեծար կը համարին կրօնական պայքար մղել։ Պարզապէս օրէնքը կը մերժեն և կուզեն կաթոլիկներուն պատուիրել որ Պետական օրէնքով թոյլատրուած կրօնական միութիւններուն չմասնակցին։ Այս խումբին առաջնորդներն են.—Լիոնի Արքեպիսկ. կարտինալ Քուլիյէ, և իր հակառակորդ ոգիով մեծ նօսթ Նանսիի եպիսկոպոս Թիւռինգ և Մոնբէլիէի եպիսկ. Բոսվիլ որ Բասպիէր։ Այս երկու խումբերուն մէջև կը գտնուին այն համակիրպարոյները, որոնք արդարև սեսսանօրէն հակառակ են օրէնքին, որովհետև կը վիրաւորէ եկեղեցիին իրաւունքները, բայց գործնականապէս կ'ուզեն ընդունիլ, որովհետև այն կարծիքէն են թէ օրէնքին համապատասխան եղանակով կազմակերպուելիք կրօնական միութիւնները անդամ եպիսկոպոսներուն և երէցներուն նուիրապետական ազդեցութեան չեն վնասեր։ Այս խումբին ներկայացուցիչներն են Ալպիի Արքեպիսկոպոս Միյյօ, Էքզոն Արքեպիսկոպոսը և Լա Ռոշէլի եպիսկոպոսը։

Կը թուի թէ այս վերջին համակերպողներուն սեսակէսը յաղթական պիտի ելնէ։ Այդէն Հռոմի մէջ բանաձև մը գտնուած է եկեղեցիին կանոնական պահանջումները քաղաքային օրէնքին հետ համաձայնցնելու։ Պապը իրաւ է թէ անփոփոխ պիտի պահէ ամէնց առաջ բաժանման օրէնքը դատապարտող իր կոնդակը, բայց միևնոյն ժամանակ պիտի առաջարկէ հաստատակամ կարգը պահպանելու բանաձև մը, որով եկեղեցական իրաւասութիւնը պիտի չվիրաւորուի եկեղեցական դոյքերուն վարչութեան նոր օրէնքին հետևանօք։ Կրօնական նոր միութեանց անունը «Պաշտամունքի Միութիւն» պիտի չկոչուի, ինչպէս կը սրամադրէ նոր օրէնքը, այլ «Բան եկեղեցւոյ Օրինաց միութիւն» անունը պիտի կրէ։ Եկեղեցական նոր միութեանց հաստատութեան առթիւ Պապը ա՛յն վստահելի անձերը միայն պիտի վերադրէ որոնք երդումով և սուրբգրութեամբ կը ճանչնան պապական կանոնները։ Այս կերպով կազմուած միութիւնները միայն պիտի կրնան իրաւունք ունենալ եկեղեցիներու և անոնց դոյքերուն վարչութեան վրայ։ Այս կերպով նաև աշխարհական տարրը եկեղեցիներու վարչութենէն հեռի պիտի պահուի։ Բայց խնդիր է թէ Պետութիւնը պիտի ճանչնայ կրօնական միաբանութեանց այս ձևը։

Եթէ կարելի չըլլայ Եպիսկոպոսաց ժողովին մէջ հիմնաքար մը գտնել համաձայնութեան համար, Ֆրանսայի և կաթոլիկ եկեղեցիին մէջ պառակտում մը, ճգնաժամ մը պիտի ծագի, պառակտիման մէջ տեսնուածներէն ամէնէն ուելի ծանր։ Եկեղեցական պաշտամունքները պիտի դադրին, եթէ այս համաձայնութիւնը տեղի չունենայ։ Բաժանման Օրէնքին 13րդ յօդուածին համեմատ հարկադրի պաշտամունքի ծառայող չէնքերը, ինչպէս նաև անոնց շարժական դոյքերը, այսինքն եկեղեցիները և անոնց մէջ գտնուած առարկաները բացարձակապէս տրամադրելի պիտի ըլլան օրէնքին հաստատած կազմուած «Պաշտամունքի Միաբանութիւններ»ուն, որոնց մէջ զօրաւոր պիտի ըլլայ աշխարհական տարրը։ Իսկ եթէ օրինական պայմանաժամին մէջ կարելի չըլլայ այս միաբանութիւններուն ալ կազմութիւնը, թէ՛ եկեղեցիները և թէ եկեղեցական դոյքերը Պետութեան կամ հանդանքին սեփականութիւն պիտի հանչցուին, եկեղեցիները պիտի դադրին իրենց նպատակին գործադրութենէն, կաթոլիկ պաշտամունքին հանրային կիրարկութիւնը անկարելի պիտի ըլլայ Ֆրանսական հողին վրայ։ Կաթոլիկ պաշտամունքին մասնաւոր կամ անհատական կիրարկութիւնը պիտի չարգիլուի, բայց հարատև դասակարգերուն առանձնաշնորհումը պիտի ըլլայ։ Հանրային եկեղեցիներն ալ պիտի փակուին։

Բարձրագոյն հոգեւորական մը, որ իրազեկ նոր միութիւն կազմի է, եկեղեցիներուն այս գրաւման անուղղելի հետևութիւններուն կ'ակնարկէ, սա՛ յայտարարութեամբ.— Սոսկալի դժուարութիւններով միայն և երկար բանակցութիւններէ վերջ միայն կարելի պիտի ըլլայ եկեղեցիները գրաւել կաթոլիկներուն ձեռքէն։ Եկեղեցիներուն չէնքերը ծախելու պիտի հիմնեն, բայց գնող պիտի ելնէ՞ արդեօք։ կաթոլիկները իրենց ձեռքէն եկածը պիտի ընեն վճռաւորմը անկարելի ընելու համար, և եթէ նոյն իսկ ծախուին, անոնց հոգեւոր նշանակութիւնը այլ ևս ապագային անկարելի պիտի ըլլայ, եթէ կրօնական պայքարին հովը անցնի, և իրերը դարձեալ իրենց սովորական ընթացքին մէջ մտնեն։ Դիտելի է հասկնալ թէ ինչ ահագին դժուարութիւններ պիտի ծագին ծախսուած եկեղեցիները մասնաւոր սեփականութենէ ազատելու, բան մը զոր չհամարձակեցան ընել ո՛չ Պապը և ոչ Պոնապարթ։

Եպիսկոպոսաց ժողովը այսօր երկու նիստ գումարեց։ Եկեղեցիին իշխաններուն թափորը դէպի արքեպիսկոպոսարան դիմելու համար խուռն բազմութիւն մը հաւաքած էր հետաքրքիրներու, կարմրալին ապարանքին առջև։ Եպիսկոպոսները ընդհանրապէս եկեղեցական պարզ զգեստներ կը կրէին առանց ուրիշ ոչ է նշանի, և մէկ քանիները միայն մանիշակագոյն վերարկուներով, եպիսկոպոսական խաչով, և իրենց մանիշակագոյն ձեռնոցներուն վրայ մեզեսիկ ջրէն մատներով երևցան։ Առանց անուրանալու և ընդդիմակայ խմբէն էին, որոնք ստացող բացարիկ հանդիսաւորութեամբ կ'ուզէին յայտնել իրենց զայրոյթը և իրենց որոշումը հանձայնութեան մը դէմ։

Բանակցութեանց ընթացքին վրայ հոգեորականներ միայն ընել կարելի է։ Վիճաբանութենէն տեսէք առաջ, կարմրալ Ռիշար եպիսկոպոսներուն յիշեցուց թէ Պապը յանձնարարած է կանոնական գաղտնիք, որուն հակառակ վարուողները պիտի քանդուին։ Մէկ օր առաջ, երէկ, կարմրալ Ռիշարի փոխանորդը՝ եպիսկոպոս Սէթի Հռոմէն վերադարձաւ Պապին ինքնագիր կնքեալ նամակը ընդունելով արքեպիսկոպոս կարմրալին, որ ժողովին մէջ բացաւ դպն, ինչպէս գրուած էր արդէն պատարանին վրայ։ Եպիսկոպոսներուն քուէն գաղտնի պիտի պահուի։ Իւրաքանչիւր եպիսկոպոս Պապին կողմէ իրենց հաղորդուած հարցարանին հարցումներուն իր պատասխանը պիտի յանձնէ ժողովին քարտուղարներուն, որոնք չորս կրտսերագոյն եպիսկոպոսներ են։ Պատասխանները կնքուած պահարանի մէջ պիտի ըլլան։ Ժողովին մէջ խորհրդակցութեանց արդիւնքը պիտի չծանուցուի։ Առաջին անգամ քուէները մի առ մի պիտի կարդացուին Հռոմ կարմրալներու յանձնաժողովին մէջ և ըստ այսմ տեղեկագիր մը պիտի մատուցուի Պապին։

Ֆրանսական կղերին շրջանակներուն մէջ մեծ մտահոգութիւն պատճառած է ա՛յն լուրը թէ կարմրալներու յանձնաժողովին մէջ ի մասնաւորի Ֆրանսական օրէնքին հակառակ են երկու սպանիացի կարմրալներ, Մէրրի ել Վալ և Թոլեդոյ ի Վիվէս, որոնցմէ առաջինը Վատիկանի արտաքին գործոց նախարարն է, և վերջինը Պապին խոստովանողն է և Բաստիլնանց կարգին վարիչը, որ անցեալ օր յայտարարեց.—«Ֆրանսայի խնդիրը քիչ մը ուշ դրուելը պիտի գայ։»

Ֆիկարօ հետևեալը կը ծանուցանէ Մայիս 31 թուով.—Եպիսկոպոսներուն երէկի գումարման մէջ կարտինալ Ռիշար Պապին գրութիւնը կարդալէ վերջ, կարդաց նաև Պապին դրկուելիք հեռագիր մը, որ կ'ըսէ թէ ի՞նչ որ ալ պատահի, Ֆրանսայի եպիսկոպոսները անդրդուելի պիտի մնան հաւատքի չափերուն պայքարին և հայրենիքին մեծութեան և բարօրութեան համար, զոր ի սրտէ կը սիրեն և որուն կ'ուզեն ծառայել։ Գերապայծառ Փիլոզ. Բիթ անդիկապիր մը կարդաց որով յայտարարեց թէ կրօնական միաբանութեանց օրէնքին ընդունելութիւնը կանոնական եկեղեցիին չի վնասեր։

Երկրորդ նիստը նուիրուեցաւ Պապին սա՛ առաջին հարցման խորհրդակցութեան թէ նո՞ր է արդեօք միաբանութիւններ կազմել։ Եղակացութեան մը չյանգեցան։

Պապը յանձնարարած է եպիսկոպոսներուն խորհրդակցութիւնները չերիարկի Կ'երևի թէ պաշտամունքի միութիւններու կազմութիւնը պիտի ընդունուի, թէեւ շատ սակաւ մեծամասնութեամբ մը։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

Լոնդոնէ կ'ըսեն թէ Աստրոյ նախարարական նոր տաղնապին պատճառաւ վերման կայսրը պիտի յետաձգէ իր Վիեննական ուղեւորութիւնը, բայց որովհետև կայսեր այցելութիւնը պաշտօնական չէ, այլ Ֆրանց Եղբէֆ կայսեր հանդէպ իր բացարիկ մեծարանքին մէկ արտայայտութիւնը, ուստի ճիշդ ժամանակին, այսինքն յառաջիկայ ութսնեակ օր, Ն. Վեհափառութիւն Վիեննա պիտի ժամանէ։ Բայց քաղաքին փողոցներէն թափորով անցնելով չէ որ Շէօնպրուն պիտի երթայ, այլ Ֆրանց Եղբէֆ կայսրը միայն հիւսիսային կայարանին մէջ պիտի ողջունէ զինքը, և իր հիրին հետ զերմանական արքունի մասնաւոր կառախումբով Բէնդինկերի կայարանը պիտի երթայ, ուր արտիզեսքերը և ընդունելութեան համար պաշտօնապէս որոշուած անձնաւորութիւնները զերման կայսեր պիտի սպասեն։ Իսկ արտիզեսներուն ողջունումը տեղի պիտի ունենայ Շէօնպրունի մէջ։ Վիլհելմ կայսր կարելի եղածին չափ անպաշտօնի հանդամանք մը պիտի տայ իր այցելութեան։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ.—Մարիոիի մէջ հրատարակած Սիւսսայի Մօնթակա ձայրուռնկի խմբագրատա Տքր. Բիլիթը ամբաստանուած է ընդհանուր գատախազութեան կողմէ անուանարկիչ և նախատակած յօդուածներ հրատարակելուն համար կաթոլիկ եկեղեցիին դէմ, նպատակ ունենալով — կ'ըսէ ամբաստանագիրը— առեղծութիւն և արհամարհանք յառաջ բերելու կաթոլիկ հաստատութեան դէմ։ Իր դատավարութիւնը ամբողջ Գերմանիոյ մէջ ընդհանուր ուշադրութիւն յառաջ կը բերէ։ Տր. Բիլիթբրի յօդուածները մասնաւորապէս կը խօսին կաթոլիկութեան վերջին հազար տարուան պատմութեան վրայ, և կը վերաբերին ինչ ինչ անպատասխան գործեր կաթոլիկ գրիչներ եկեղեցականներուն վրայ։ Ժամանակակից պատմութեան գլխով, Տր. Բիլիթբրը կը յիշատակէ Հայր սը Լաքա ձեղուիթի վանականը, որ հաւատքնտութեան խարդախներուն վերակենդանութիւնը կը ջատագովէր։ Կը յիշատակէ նաև կաթոլիկ քահանայ մը, Հայր Հէպէլ, Պաւերիոյ Երեսփ. Ժողովի անդամներէն, որ ակէց քիչ ժամանակ առաջ հանրային գումարման մը մէջ յայտարարեր է թէ մոլորած կ'ըլլան կաթոլիկ չեզողները։ Բայց ասա՛, Տր. Բիլիթբրի յօդուածները կը յայտարարեն թէ սրբոց մասունքները խարդախութիւններ են, գաղտնի խոստովանութիւնը բարոյականի դէմ վնասագէ, և թէ կաթոլիկ եկեղեցին այսօր այնպէս է դեռ ինչպէս էր Հաւատքնտութեան բարկ օրերուն։ Այս գործին դատավարութիւնը, որ կ'ըսուի թէ չորս օր պիտի տևէ, նշանաւոր բան մը պիտի ըլլայ, որովհետև Տքթ. Բիլիթբրը իր ըսածները հաստատելու համար վկայ կանչած է անուանի պատմաբաններ և աստուածաբանութեան առաջնակարգ բրօֆէսօրներ։ Ենայի համալսարանին մեծանուն Բրօֆ. Հէքել ևս կոչուած է իբրև վկայ։

ՄԵԾ ԴԱՑԹԱԿՈՂՈՒԹԻՒՆ ՇԻՔԱԳՈՅԻ ՄԷՋ.—Մայի թրբսթին խաչատարակոութիւններէ. — Նախագահ Բուզվէլթի հրամանով յանձնաժողով մը մեկնեցաւ Շիքակոյ մանրակրկիտ քննութիւն կատարելու. Շիքակոյի պահանջոյ մի վանականութեան թրբսթին եղերերգի արարքին վրայ։ Պահանջոյ մի գործարաններուն քամանի վիճակին վրայ այնքան յայտնութիւններ եղած են վերջերս որ Նախագահը պարտաւորուեցաւ չուտ գործել և չուտ պատժել։ Երկար սանկ ի վեր արդէն թրբսթին յանգգապատութիւնը և անխղճութիւնը կը կասկածուէին, բայց այս միջոցիս Մատրոյի մէջ հրատարակուած մանրամասնութիւնները պարզապէս սոսկալի յառաջ բերին ամբողջ Ամերիկայի մէջ։ Լրագիրները համարձակորէն կը հրատարակեն բոլոր վանականներուն անունները, յայտարարելով որ չեն իսկ համարձակիր անուանարկութեան դէմ բանալ, որովհետև խարտուակ ըլլալնին իրենք ալ դիտեն։

Յատկապէս Շիքակօ գացող Մր. Բիչարա Պլլբր և Տիկին Պլբր ուղղակի գործաւորներուն մէջ ապրեցան, մեծին ուսումնասիրելու համար, և Մր. Պլբր իրենց տպաւորութիւնները հետևեալ կերպով կը հաղորդէ.—

«Մնանկ ազատ և զգուելի միջավայրի մը մէջ կ'աշխատին պանծոյ մինները թէնէքէներու մէջ զետեղող գործաւորները, որ արդարև իրաւունք ունին խեղճերը զգուանք զգալու ամբողջ աշխարհէն։ Կեանքը իրենց համար երկար տառապանք մըն է, և հոսած մութերուն բաշխումէն առաջ և կած չարիքներուն առջև այլևս անսաթքեր արարածներ եղած են։ Գործարաններուն մէջ իրարու վրայ դիզուած են, պէտք եղած չափով ալ չեն վճարուիր։ Գործաւորներու իրարանցիւր դասակարգ իրեն յատուկ հիւանդութիւն մը ունի։ Մի՛ոյայրը բնականաբար անբարոյական կընէ կին գործաւորները, որոնք մութ նեղուներու մէջ այրերու հետ թխմուած ըլլալով, կարելի չէ առաքինութեան հետք գտնել այդ եղկելիներուն մէջ։ Հաւերը կը բերուին այնքան հոտած վիճակի մէջ որ անկարելի է թէնէքէներու մէջ զետեղել զանոնք մաս առ մաս, որովհետև բանուորուն պէս կը լուծուին, կը քայքայուին։ Բայց որովհետև սաեցուցած են, սանկ նանկ կը յաջողին այդ զարհուրելի կերպով մի՛քրսպառած բանները զետեղել։ Ապուխտները կը հանեին ամենպիսի քայքայուած վիճակի մը մէջ որ չէինք կրնար ուտեակին մէջ մնալ։ Կը տեսնէինք որ գանազան գեղերով կը չէզոքացնէին զանոնք։ Նոյն իսկ թաղուած արջառի դիակներէն, ո՛վ ասկամ, կ'աշխատէին ուտելիք շինել...»

Մր. Էմբրն Սինկլէր անուանի յայտնութիւն մը կ'ընէ այդ Ամերիկայի վարոց Եանքներուն հանամարդկային գժտական արարքին վրայ։ կ'ըսէ թէ նոյն իսկ մարդու դիակներէ ճարպ պատրաստելով կը ծախեն։ Երկու հոգի ճարպաչէն մեքենային մէջ իսկան, բայց մեքենան չկեցաւ, և՞խեղճերուն մարը, ձեռքը և անդամները ճարպի կամ ապուխտի վերածուեցան։ Այս տեսակ դէպքեր այնքան չատ եղած են որ մեկնութիւն անդամ չեն պատճառեր, կ'ըսէ Սինկլէր։

Ցոյզ վաճառական մը կըսէ թէ քալէրայի բռնուած խուլերու մեծ մը թերք մը ունէր, զորս գնեցին Շիքակոյի վաճառականները, և առանց կարեորութիւն տալու հիւանդութեան, մեքենաներու միջոցաւ իսկոյն ապուխտի վերածեցին զանոնք։ Մի՛միայն մէկ հատատութիւն տարին քսան միլիոն լիպրա հոտած միս կը ծախէ եղեր, պատրաստելով հանանելիներու, ներկերու, մամի, հարի և խոզի մարմի միջոցաւ։

Միայն ամերիկայի ստուգողներուն չի վերաբերիր ասիկա, որովհետև Միսոն Թրբսթը իր արտադրութիւնէն մեծաքանակ կ'արտաքսէ Անգլիա և Եւրոպա այլուր։

Ցոյց տալու համար թէ Միսոն Թրբսթին դէմ ճակատամարտը ինչ առաջին հետաքրքրութիւն առաջ բերած է Ամերիկայի մէջ, ըսենք թէ առաջնակարգ թերթի մը այս նիւթին կը նուիրէ մեր գլխերով տասը խոշոր սիւնակ, և միւս թերթերն ալ ատուաղն կէս երկվեցեակ սիւնակներ։

Ամերիկան մեր վաճառականութեան այս խայտառակ յայտնութիւններուն վրայ, հարիւրին 33—40 ինչան Անգլիայէ և Գերմանիայէ եղած ապրանքները։ Ճարտն, որ Շիքակոյի Միսի Թրբսթին ամենամեծ յաճախորդն է, ապրանքները դադրեցուց։ Թրբսթը ահ ու սարսափի մէջ է, և ամէն մէկոյի կը դիմէ իր կայութիւնը փրկելու համար։

ՔՐՈՆԻԿ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ. Հոգեգալստեան տօնին առթիւ երէկ առտու Պատարագեց Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ։ Եկեղեցին այս առթիւ լեցուն էր երկսեռ խուռն բազմութիւնով մը։ Ճաշու Գրքէն ետք Ս. Պատրիարքը բեմ եկաւ և քնարան ունենալով օրուան Աւետարանէն «Զեւ էր հոգին՝ քանզի Յիսուս չեւ էր փառաւորեալ» խօսքը, օրուան տօնին վրայ քարոզ մը խօսեցաւ։ Բաւ թէ երբ մենք մեր կրօնական պարտականութիւնները լաւ կը կատարենք և մեր գործքերը արժանի կ'ըլլան Աստուածային փառաց, այն ատեն ընդունած կ'ըլլանք Հոգին Սուրբ։ Հոգին ներքին այն գերբնական զօրութիւնն է, վասն զի նուիրական ա՛յն ազդակն է, զոր մենք անցան որ արարածներս կ'ստանանք մեր ծննդեան վայրկեանէն իսկ։ Անիկա կը զօրանայ մեր մէջ երբ կը կատարենք բոլոր այն հոգեկան սրբատանութիւնները զորս Տէրը պարաք կը դնէ մեր վրայ։ Հոգին ստանալու համար Քրիստոսի փառաւորութիւնն էր պայման, և այս պայմանը իրագործուեցաւ ու նուիրագործուեցաւ ամենայնի։ Փառքը մեր կարծածին պէս արտաքին ճգնիմ ու չքոտի հաճոյքը չէ, հոգւոյն շնորհը պէտք չէ փնտռել արտաքին մտքի փաստերուն մէջ, որոնք աշխարհային են և ո և է կապ չունին ներքինին հետ։ Հոգին ներքին շնորհ մըն է, հոգին է որ կը ներգործէ մեզի երկնային շնորհը, հոգին ներքին զօրութիւն մը ու բարոյական ազդեցութիւն մըն է։ Ինչ որ արտաքին է հոգի չէ և ինչ որ հոգի չէ արտաքին է։ Փառք և հոգի երկու զուգընթաց ազդակներ են, որոնք կը նուիրականան ու կը վսեմանան երբ լաւ գիտնանք փաստորել մեր Տէրը և ընդունիլ երկնային շնորհը՝ այսինքն հոգին։ Ուրեմն քանի որ հոգւոյն Սրբոյ շնորհը փառքէն կախում ունի և փառքն ալ քրիստոնէական պարտականութիւններուն կատարման Աստուածային մէկ վարձատրութիւն է, հետևաբար պէտք է աշխատինք այդ փառքին արժանանալու։ Ո՛վ որ այդ փառքին չէ արժանացած հոգին վերցուած է անկէ։

Պատարագէն ետք հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Գալատեան գերդաստանի հանգուցեալ հոգւոյն համար։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ. ուրբաթ օր իր շաբաթական նիստը գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և զրաղեցաւ իր օրակարգի խնդիրներով։ Կիրառանի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը տեղւոյն Ազգ. վարժարանին համար պէտքը կը յայտնէր 5-6 ոսկի ամսականով տեսուչ-ուսուցչի մը, 4 ոսկի ամսականով ձայնագրաչափ երաժիշտուսուցչի մը, 4 ոսկի ամսականով վարժուհիի մը և 3½-4 ոսկի ամսականով մանկապարտէզի վարիչ-ուսուցչուհի մը։ Հետևաբար Խորհուրդը հրաւէր կը կարդայ բոլոր այն ուսուցիչներուն և ուսուցչուհիներուն որոնք կը փափաքին սահմանել այս պաշտօնները, ներկայանալ յառաջիկայ ուրբաթ օր 24 Մայիս ժամը 4ին Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։

ՎԱՒԵՆՑԻ Թաղ. Խորհուրդը Պատրիարքարանէ Ս. Միւռոն խնդրած է տեղւոյն եկեղեցիին համար։

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎՈՅՆ Ատենապետ Վսեմ. Տիգրան էֆ. Եռատիպեանի վիճակը հետզհետէ կը բարելաւի։ Բայց իր գիւղին բժիշկներէն, կ'այցելէ նաև տոքթ. Խնդիրեան էֆ. որուն դարմանները մեծապէս կը նպաստեն։ Անէն օր մեծ թիւով բարեկամներ հիւանդասենի կ'երթան Ն. Վսեմութեան։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ վերջին նստին մէջ հետևեալ տեսչութիւնները եղան.— Ա. Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով Ակնայ Առաջնորդարանէն հասած գիրը, Բինկեանի եկեղեցիին սեփական կալուածոց մատակարարութեան և անոնց հաշիւներուն կարգադրութեան մասին, որոշեց իր առաջիկայ նստին այդ խնդրին կարգադրութեան համար հրաւիրել Վիճակին Առաջնորդարանին հաստատութեամբ փոխանորդ կարգուած անձը, հարի եղած բանակցութիւնը կատարելու և կարեորը տեսչութիւնը համար։ Բ. Փանտիլիի եկեղեցոյ կալուածական խնդիրը ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարքին, քննելով պարզեց իր տեսութիւնները և որոշեց յայտագրել Ն. Արքեպիսկոպոսին պատգամը տեսչելու համար։ Գ. Բալուի Հաւագիւղի եկեղեցական կալուածներու վարձոյ խնդիրը ուշադրութեան առնելով, որոշեց յանձնարարել Վիճակին Առաջնորդարանին, որպէս զի իր կողմէ յարմար մէկը նշանակէ նոյն կալուածոց հոգատարութեան համար։ Դ. Անդրիանուպոլսէն Օր. Զաքէլ Ց. Պարոնեանի ուղղած գիրը նկատողութեան առնելով, յետ քննութեան ընդունելի դասեց անոր խնդիրքը, Պատրիարքարանի մէջ իր անուան ի պահ գրուած և իրեն պատկանող գումարը վերադարձնելու համար և որոշեց ըստ այմմ յայտագրել Ս. Պատրիարքին և գործադրութիւնը խնդրել։

ԵՐԶՆԿԱՑԷՆ հետևեալ հեռագիրը ստացանք յաւաթի օր.—

Երզնկայի Քաղաք. Ժողովին անդամներէն Լեբեան, Քալեան, Դանիլեան և Փափազեան էֆ.ները թերթիդ 1493 թիւին մէջ յայտարարած էին թէ «եթէ առաջնորդական ընտրութեան պահուն Քաղաք. Ժողովին անդամները իրաւցնէ գայթակղեցուցիչ ընթացքի մը մէջ գտնուած են, ինչպէս գրուած էր Պատրիարքարան, պէտք է յանձնէ անուանի մասնանշել զայն։ Հակառակ պարագային մենք ջախջախիչ փաստերով կրնանք հաստատել թէ Առաջնորդարանի Տ. Արտաւազդ վրդ. Գալենտերեան ինչ նրբին հաշիւներով կ'ուզէ գայթակղութիւններ ստեղծել։

իր չուրջ, որպէս զի պարտիկ այն անդերի Էնթրիթները, որոնք Հայ եկեղեցական մը կոչման խառոր կը համեցական մը մը կոչման։» Գաւառ. Ժողովը գումարուելով, իր նիստին մէջ կարդաց լրագրագրդ այդ հաւատամքը և օրինական քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ Փափազեանի գաս, միւս երեքը հանրային եկեղեցական-լրիթական գործերու մէջ անկախ ընթացք ունեցած են։ Հետեւաբար Ժողովը գրեց Գաւորիարքային, որպէս զի անոնց մասին պէտք եղածն ի գործ դրուի։ Ժողովը հաստատեց նաև Արտաւադ վարդապետի բոլորովին անկրօնական ու չէզոք ընթացքը առաջնորդական ընտրութեան մասին, ինչպէս նաև վերահաստատեցաւ թէ Փափազեան Քաղաք.Ժողովոյ վերադիրեալ 3 անդամներուն ձեռք գործիք եղած է։ Մանրամասնութիւնը նամակով։

Միհրան Աբբեան

Ց. Դանիլեան, Ռ. Տէմիրեան

ԳԻՒՄԱՐԿՈՆ ՇՈՒՐՋԸ. — Գիւմարկաղաքի աշակերտութիւն, որուն վիճակն ու սառապանքը պատկերացուցած էր Թերթիս խմբագրիչին մէջ, ուշադրութիւնը առարկայ դարձած է մէկէ աւելի բարեսէր Տիկիններու, որոնք փոխարինելու համար վարժուհիին ընթացքը, անմիջապէս գանձ ապով փոքրիկը որ Տօլաղ Տէրէ կը բնակի, անոր վայելուչ կերպով հագուստներն անբաժիշտ եղած սարերը հայթայթած են բարեսիրաբարձ Աղդպիսի ընթացք մը ունեցող դառաբարակի մը հանդէպ այնչափ զգայուն սրտերու գոյութիւնը արդարեւ մխիթարական է մեր հայ տիկիններուն քով։ Օրինակ ըլլալու համար ուրիշ տիկիններուն ալ, կը փութանք ծանուցանել անունները նուիրատուներուն, որոնք են Տիկնայք՝ Ց. Զրաձեան, Ի. Փափազեան, Հարնոց և Բոլոլեան։

ԳԱՐԹԱԼԻՆ հետեւեալը կը գրեն մեզի.— «Մանաւոր յանձնարարականներով տարուկէսէ ի վեր Թարթալի վարժարանին մէջ պաշտօնավարող ուսուցիչը, որ ծանօթ էր արդէն Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանին մէջ, այս օրերուս նոր չանաակութեան մը հերոսը եղաւ։ Վայրագ հրմշտուքով մը արիւնռուց Գարթալի թաղապետական բժիշկ Տքթ. Թէրգեան էֆ.ի զանգին քիթին ու բերանը։ Տոքթորը դառարանի դիմած է, և քանի մը աչակերտներ վկայութեան գացած են։ Մանաւոր պաշտպանութիւններու շնորհիւ մեր մանուկներուն դառաբարակութիւնը այսպիսի անարժան պաշտօնեաներու յանձնուելէ վերջ, ա՛լ զարմանալու չէ երբ մեր վարժարաններուն բարոյական և ուսումնական արդիւնքին վրայ պարծենալու չատ տեղ չունենանք։ Սկիւտարի Ս. Խաչի մէջ փորձուած այդ ուսուցիչը պարարկելու համար ազդականներ և ազդականներու խնամիներ իրարու վրայ յանձնարարագրեր փութացուցած էին Գարթալի Թաղ. Խորհուրդին, նոյնի համար սրուելիք ամսականը իրենց կողմէ որոշելով։ Բանի որ բարեխօսութիւնները և ազդեցութիւնները կան, անկարելի է որ մեր վարժարաններուն արդիւնքը գոհացուցիչ ըլլայ։»

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Թաղ. Խորհուրդին կողմէ, հանգուցեալ Միքայէլ էֆ. Յակոբեանի մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ երէկ գերեզմանին վրայ հոգեհանդիսական պաշտօն կատարուեցաւ։

ԲԱԶՄԱՁԱՅՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Լեվանդ Հեռալտի շաբաթ օրուան թիւեն.—

Բազմաձայն երաժշտութիւնը մուտ դաս մայրաքաղաքիս մէկ քանի Հայ եկեղեցիներուն մէջ։ Ասիկա թէև լաւագոյն նորութիւններէն մէկն է, սակայն իրագործուելէ առաջ կարգ մը դժուարութիւններու բաղխելէ չի դադրեցաւ։ Մեր հայ պաշտօնակիցներուն մէջ այս մասին խիստ շահեկան ընդդիմախօսութիւններ կատարուեցան ճշդելու համար թէ պէ՞տք է Եւրոպական երաժշտութիւնը Հայ եկեղեցիին մէջ մացնել, թէ ոչ։ Վերջապէս ձայնը առ այժմ բարձաձայնի ջատագովներուն կը թուի ըլլալ։ Արդէն Ղալաթիոյ և Գում-Գարուի եկեղեցիներուն մէջ խիստ ներդաշնաւոր պատարագի արարողութիւններ եղան։ Ղալաթիոյ մէջ պատարագը երգուեցաւ 60 հոգինոց խումբէ մը, իսկ Գում-Գարուի մէջ 120 երկսեռ երգիչներէ, ի ներկայութեան Տ. Օրմանեան պարիարքին։ Անցեալ կիրակի կարգը Պէշիկթաշի եկեղեցիին էր, ուր 55 հոգինոց երկսեռ խումբ մը առաջնորդութեամբ դպրապետ Բժշկեան էֆէնտիի խիստ ներդաշնակ եռաձայն պատարագ մը կատարեց, երբ երգեհոնը կը նուագէր երիտասարդ նուագածու Մ. Գէորգ Ոսկիտեան։ Առաջիկայ կիրակի Թադամի Հայ-Տոմիկեանաց Ս. Յովհան Ոսկերերան եկեղեցիին մէջ ալ Խիւսավէրտեան էֆէնտիի առաջնորդութեամբ 45 հոգինոց խումբ մը նուագակցութեամբ պիտի երգէ, որուն երգեհոնով պիտի մասնակցի նաև Մ. Ոսկիտեան։

Կը յուսանք թէ այս փորձերը լաւագոյն արդիւնքներ պիտի տան և բազմաձայնի նուիրական լաւ երաժշտութիւնը ընդունելի պիտի դարձնեն Արեւելքի եկեղեցիներուն մէջ։ Լաւ բառը ստորագծեցինք, որովհետեւ հոն ալ վախ կայ թէ, սրբազան երաժշտութեան հետ մի գուցէ մուտ գտնէ նաև թատերական երաժշտութիւնը, որ ապրեցած է յաճախ, աւա՛ղ, նոյն իսկ Արեւմուտքի եկեղեցիներուն մէջ ալ, և որուն դէմ եկեղեցւոյ պետերը չեն դադրիր ընդդիմանալէ։ Միայն ծանրասան և լուրջ կոչումներ պէտք է ընդունիլ եկեղեցիներուն մէջ, ինչպէս արդէն պատշաճ է աղօթքի և վերացման տեղերուն համար։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՊ ՄԸ

Մինչեւ էֆ.Ս.Դարբիէեանի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը կատարուեցաւ Ուրբաթ օր, Ֆէրիւէօղի Բազրքականներու գերեզմանատան մասրան մէջ, ի ներկայութեան հոծ բազմութեան մը։ Բեմին երկու կողմերը դէմ առ դէմ գրաւած էին Վեր. Միսիոնարք և Հայ. Առաք. պաշտօնեայք։ Բեմին մօտ գեղեցիկ դագաղի մը մէջ կը հանդիսէր հանգուցեալին մարմինը, որ ամէն կողմէն ողողուած էր համակ ճերմակ ծաղկեպսակներով։ Պաշտամունքին կը նախագահէր Տօքթ. Հ. Ս. Գարնըմ։ Մատեան մէջ տիրող խորին լռութիւնը առանձին անդամ եկաւ խզել հանգուցեալին սիրած մէկ տիրուն ու մեղամաղձի երգը, որ այնքան սրտառուչ կերպով երգուեցաւ Լանկայի եկեղեցիին երկսեռ երգիչ խումբին կողմէ։ Վեր. Դ. Կարապետեան Ս. Գրոց այլեւայլ մասերէն պարագային յարմար հատուածներ կարդաց։ Ապա Տօքթ. Գարնըմ, հանգուցեալին եկեղեցական գործերուն մէջ ունեցած մասնակցութեան ու ծառայութեան վրայ հակիրճ յիշատակութիւն մը ընելէ վերջ, գեղեցիկ տեսութիւն մը ըրաւ յաւիտենական կեանքին վրայ։ Երկրորդ դամբանականը Թուքքերէն լեզուով խօսեցաւ Վեր. Ց. Գ. Գրիգորեան, ցաւ յայտնելով որ կը բաժնուին երիտասարդ բարեկամէ մը, որ հոգեւոր գործոն կեանք մը ունեցած է։

Վերջին խօսողն էր Բրօֆ. Ց. Հ. Ճէճիկեան, որ յարեց.« Այս կայտառ գեղադէմ երիտասարդը ինչո՞ւ այսպէս շուտով խամրեցաւ։ Այս բեղուն կեանքը ինչո՞ւ վերցուեցաւ։ Միշտ կը հարցնենք այսպէս, և կը կարծենք թէ մահը զինքը կրնայ, բաժնուց մեզմէ խլեալ։ Բայց անոր մեռ էութիւնը ո՞վ կրնայ կարել, հոգիին ո՞վ կրնայ դպչիլ, անոր սիրոյ թելը ո՞վ կրնայ խզել։ Այս մարմինը միայն հանդերձ մըն է հոգւոյն, որ կ'առնուի։ Փոխուածը ոչինչ բան մըն է։ Բայց բուն հոգին, բուն էութիւնը անփոփոխ կը մնայ։ Այս նեղ գերեզմանը կը կարծէք թէ կրնայ պարփակել այս էութիւնը։ Ո՛չ, երբեք։ Անոր չկրնար դպչիլ ո՛չ սատանան, ո՛չ գժոխքը և ո՛չ ոք։ Երիտասարդի մը ճակատագիրը առնուեցաւ, լմնցաւ, կ'ըսեն։ Ճակատագիրներուն ճակատագիրը, սակայն, կը մնայ տակաւին։ Մեզի պրպտիներուս մէջ կ'երեւայ այս բաժանումը։ Պէտ մը կը կարծենք թէ ա՛լ ամէն բան լմնցաւ, վերջացաւ։ Այդպէս չէ սակայն։ Դիտէ՞ք թէ ինչ է մարդուն կեանքը ու գերը այս աշխարհին մէջ։ Միայն նախնական պատրաստութիւն մը։ Ինչպէս որ նուագարանները կը շտկուին նստ՝ անախորժ ու այլանդակ ձայներու երեւէլին մէջ, բայց երբ պատրաստուին, անկէ ետքն է որ նուագարարութիւնը ծայր կուտայ, այնքան հիանալի, այնքան հմայիչ։ այսպէս է մեր կեանքը։ Խառն է ամէն բան հոս։ Կատարելութիւնը ու վայելումը հոն, յաւիտենականութեան մէջ պիտի դանենք։ Պատրաստուեցէք այսպէս, և յիշեցէք թէ բոլոր բնութիւնը իրենց արձագանգով ու երգով կը մասնակցի այս պատրաստութեան։ Թռչուններուն դայլայիկը, փոթորիկներուն յարուցած աղմուկները ու ծովերուն պատկառելի խորնկութիւնները մէյ մէկ երգեր են։ Դուք ալ խառնեցէք ձեր երգերը անոնց հետ։ Այդ երգեցողութիւնը պիտի փոխակերպեն դերեզմանը։ Ցնչեցէք թէ հրեշտակներն ալ կուգան երկինքէն փրկուած հոգիներուն համար երգելու անոնց դերեզմաններուն վրայ։ Դուք ալ խառնեցէք ձեր ձայները անոնց ձայնին»։

Տօքթ. Ճ. Բ. Կրնի կողմէ արտասանուած զրաբուռ աղօթքէ մը ետք թաղորը առաջնորդուեցաւ դէպի գերեզման, ուր թաղման վերջին արարողութիւնը կատարեց կարի սրտառուչ կերպով Վեր. Ս. Պ. Շմաւոնեան՝ Ս. Գիրքէն հատուած մը կարդալով ու աղօթելով։

Ներկայ երկսեռ խումբն բազմութեան մէջ կը նշմարուէին, ի մէջ այլոց, Ազգապետ Վահ. Յակոբ էֆ. Գոյանեան, Տօքթ. Ճ. Բ. Կրնի, Տօքթ. Հ. Ս. Գարնըմ, Մր. Հայրը, Ծերունազարդ Վեր. Հ. Ս. Ի. Իսթիֆեան, Վեր. Դ. Կարապետեան, Վեր. Ց. Գ. Գրիգորեան, Վեր. Ս. Պ. Շմաւոնեան, և Գաւառելիք Ս. Յ. Զորիկեան, Գ. Դ. Դանտարճեան, Կ. Ց. Քէօրեան, և Տեարք՝ Բրօֆ. Յ. Հ. Ճէճիկեան, Մանկուսի Տէր և Տնօրէն Յովհաննէս Ֆ. Գայտրեան, Յարեմի Մերիքէլեան, Ճան Թոլմասեան, Յարութիւն Կոստիկեան, Յովհաննէս Մինասեան, Գէորգ Ալիքսանեան, Տէր և Տիկին Ստեփան Բէմիրեան, Տէր և Տիկին Ստեփան Պոզասեան, Տէր և Տիկին Մինրան Ճղնաւորեան, Տէր և Տիկին Թորոս Մինասեան, Տէր և Տիկին Կարապետ Մրտաբեան, Տէր և Տիկին Արտաշէս Բարսեղեան, Տէր և Տիկին Տիգրան Իսպէճեան, Տէր և Տիկին Յովհաննէս Գալէմքեարեան, «Աւետարեր»ի պարտէզնէութիւնը, Մինրեան Գալուստեան, Լեւոն Կիւմիշեան, Մինրան Ճէճիդեան, Յովհաննէս Գալաղեան, Գրիգոր Շահպազեան, Մկրտիչ Պաշչէկիրէճեանեան, Մինքաչէլ Բամպուլեան, Մինաս Մինասեան, Յարութիւն Ներկարարեան, Գէորգ Կարմիրեան, Գեորգ Կարմիրեան, Յովհաննէս Հայրապետեան, Յովհաննէս Խաչմանեան, Դամիանոս Փալազեան, Թէնէքէճեան եղբարք, Խաչիկ Գալբիէեան, Հայկ Թոմասեան, Մինրան Մարգարեան, Անդրանիկ Գեմիկեան, Լանկայի եկեղեցիին երկսեռ երգիչ խումբը, որ մասուրն մէջ ուգերգմանին վրայ զարգացային յարմար յուզիչ երկու երգեր երգեց։

Մաղկեպսակ ղրկած էին Տէր և Տիկին Սարգիս Գաբրիէլեան, Տէր և Տիկին Գարբիէլ Ս. Գարբիէլեան, Տէր և Տիկին Մկրտիչ Գ. Սրբեան, Լանկայի եկեղեցին, նոյն եկեղեցիին երգիչ խումբը, Երիս. Բրիաս. ընկերակցութիւնը, Միս Պրոնը, Փիքմիլիոն վաճառատնոյ պաշտօնեայք, Յարութիւն Ս. Կոստիկան, Տօքթ. Կարապետ Խաչերեան, Տօքթ. Միսաք Սարգիսեան, Փաչաեան քոյրեր, և Անարոնեան Փիրէնեան։

Հանգուցեալը որ հազիւ երեսուն գարունները աղջնուած էր, Պարտիզակի մէջ ծնած ու մեռած և 1890ին վարժարանէն չրջանաւարտ եղած է սեղոյն Ամերիկեան Բարձր. վարժարանէն։ «Պոմպէյ» Անգլ. Ապահովագր. ընկերութեան մէջ, ինչպէս նաև Տօնճեան և Կոստիկեան վաճառատնոյ մէջ պաշտօնեայ եղած է։ Ու նաև Լանկայի եկեղեցիին քարտուղարը, Երիս. Բրիս. ընկերութեան ատենադպիրը, երգիչ խումբին հիմնադիր անդամներէն մէկը որ կիրակնօրեայ դպրոցի ուսուցիչ եղած է։

Կ. Մ. ՏԱՏՐԵԱՆ

Այրի Տիկին Ագապի Պ. Փափազեան. Այրի Տիկին Տիրուհի Մ. Փէչտիմաճեան, Տէր և Տիկին Ցակոբ Բէհեանեան, Տէր և Տիկին Ս. Եամանեան, Տէր և Տիկին Ցակոբ Գ. Նիկողոսեան, Տիար Մինրան Նիկողոսեան, Դաւիթ էֆ. Վարդապարեան, ինչպէս նաև Փափազեան, Սարաֆեան, և Վարդապարեան ընտանիքները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն թէ

ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

կնքեց իր մահկանացուն այսօր կիրակի 21 Մայիս, յետ կարճատեւ հիւանդութեան։ Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, Երկուշաբթի 22 Մայիս, էկս օրէ վերջ, ժամը 8½ին (Ք. Թ.), Խասքիւղ Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյն մէջ և անտի հանգուցեալին մարմինը պիտի ամփոփուի Գիւղլին Գերեզմանատան մէջ։

Խասքիւղ, 21 Մայիս 1906

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

2 Յունիս 1906

Ֆրանսական 3%	98.52
Օսմանեան Միացեալ	96.50
Երկաթուղի	146.75
Պանք Օթթոման	674.—
Ռէժի	442.—
Թրանսվաալ	58.—

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱՔ

Վաղիֆէի մէմուրիյէթինի հիւանը իւգիաա միւշահէտ օլան մէսաթիսի մէպսի թէրճէմէ օսաար խիւլէֆարնաան լզզ։ Միւնիպ պէյէ ըիթիրէի Սանիյէ սրնրգը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Հիւանը խրտմէթ վէ զայրէթի մէշհուտ օլան Լէվանտինթը Ուսմանիյէ տիրբէսի տէօրտունճի. շիւսէսինին ինչա գալէմի միւմէյյիզի սաատ. Այի պէյ էֆ. հաղրէիէրինէ թէպտիրէն պիրինճի բիւթիսէտէն Մէհիտի Նըշանը վէյանը ինան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐԳԻՈՒ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.—Սաստրոյ Ալֆոնսո թագաւորին և Պաթէնպէրգի Էնա իշխանուհիին ամուսնութեան հանդէսին Օսմ. պատուիրակութիւն մը զրկուած է։ Այս մարմինը կը կազմեն Բարիզի Օսմ. դեսպան Մուխտար փաշա, Կայս. Թիկնապահ հեծելապազրայ ուսուցիչ Բանմի փաշա և գընդապետ Իսմայիլ և Ալի պէյերը։ Այս պատուիրակութիւնը ընդունուեցաւ Սպանիոյ թագաւորէն, որ պատասխանելով յայտնուած շնորհաւորութեանց, իր որդւոյն շնորհաւորութիւնները յայտնեց Վեհ. Սուլթանին այս մեծարանքին համար։

ՊԱՇՏՕՆ.—Սկզբի Լանթի գաւառակին նայող կարգուեցաւ Մէֆթիյէի նախագր նայող Իպրահիմ էֆէնտի։ Մէրզիֆունի նայող կարգուեցաւ Թոսիայի նախագր նայող Իսմայիլ էֆ.։

ՏԻՍՊԻՏԻԻՐԻ նոր կուսակալ նուրի պէյ այս Հինգշաբթի կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։

ՅՕՐԴ ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ. չէնքին անգտանութեան համար, փոխադրուեցաւ Գաղաթիւղի քարափին վրայ հաճի Եարիվի Ծովեղերեայ ընդարձակ տունը։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան մասնաւոր վարժարաններու քննութեան հետեւորդ կարգուեցաւ Շերիֆ պէյ։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԹԱԿԱՆ մրցում մը կազմակերպելու համար Այազիսի նահանգին մէջ, Դէորգ էֆ. Թորգոմեան Իզմիր գացած էր։ Հոն պէտք եղած կարգադրութիւնները տեսուեցան և գործը յանձնուեցաւ նահանգին երկրագործական քննիչ Զաքարեան էֆ.ի։ Թորգոմեան էֆ. Իզմիրէն դարձաւ և գնաց Պրուսա։

ՀՆԴՈՒՋԵՆԻ ՈՒՌԵՐԸ. — Շաբաթուցեալս ամէն կողմ գանձել ընկուզենիի տուերուն համար որոշուած տուրքերը որ են.— Առաջին տեսակի մէկ քիլոյէն 7 ղրշ., երկրորդ տեսակէն 4 և երրորդ տեսակէն 2½ ղրշ.։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ եւեմնադատ ատեանը 15 տարի թիւ պարարտութեան դատապարտուց Պէյքօղլուի Բիզան, որ անցեալ Յուլիսին սպանած էր Արշակը և վիրաւորած էր Սէմէա և քսմիսէր Հասան էֆ.ները, որոնք զինքը կը ձերբակալէին։

Երեք ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցան, Դում-գարու, Ալի պէյ հօքուչու, գորգ հիւսող Լէոն Դէորգեանը, որ Արթինը և Մկրը վիրաւորած էր։

ՎԻՊԱԿԱՆ ՏՈՒԱՄ ՄԸ.— Կատարեալ վիպական հանդոյց մը տեսած է Թաթավլայի տեսը։ Ինչպէս գրեցինք, Թաթավլա, Էօրթմէ փողոց Մարիօլա անուն կնոջ մը տան մէջ սպանուած դտնուեցաւ Բանայի անուն Յոյն երիտասարդ մը։ Նախ անձնասպանութեան մը վերագրուեցաւ այս, քանի որ Բանայի Վասիլէն հոս եկած էր նշանածին համար գնումներ ընելու և դրամները վատնած ըլլալով յուսահատած կ'երեւէր։ Սակայն սենեակին տակնուվրայութիւնը և հրազէնին պարտէզ նետուած ըլլալը կասկած կ'արթնցնէին ոստիրի մը։ Ոստիկանական բժիշկները կրկին և կրկին դիակնութիւն կատարեցին, և դիտական ապացոյցներով պարզեցին թէ Բանայի ուեւէր սպանութեան մը զոհ դացած է, քանի որ վերքերուն եղերքը այրած չըլլալը և գնդակներուն ուղղութիւնը ցոյց կուտային թէ հրազէնը քիչ մը հեռուէն արձակուած է։ Աւոր վրայ ոստիկանութիւնը խիստ հարցաքննութեան տակ առաւ տանտիրուհի Մարուլան, անոր աղջիկը Բամորիան և նոյն տան մէկ ուրիշ սենեակը բնակող Շարբէօյցի չրջուն կապուտաճառ Վասիլը։ Մարիոլա բանէ մը տեղեկութիւն չունենար յայտնեց։ Իսկ աղջիկը յայտարարեց թէ Վասիլ սիրահարած էր իրմէ և քանիցս առաջարկեց կարգուիլ բայց ինք մերժեց։ Անցած կիրակի օր ինք և Բանայի որ իր մէկ մօտաւոր ազգականին հետ նշանուած էր, գալս եկան պտոյտի և գիշերը դարձան։ Հետեւեալ առաւօտ Բանայի սպանուած գտնուեցաւ, և պարտէզ նետուած հրազէնը անորը ըլլալը գիտէր։ Այս յայտարարութենէն կասկածները կը ծանրանան Վասիլի վրայ, որ կ'երեւի թէ նախանձէ ղրդռուած գիշերը մտած է Բանայի սենեակը։ ան ուզած է իր հրազէնով յարձակիլ բայց Վասիլ առնելով կրակ ըրած է։ Վասիլ սակայն յայտարարեց թէ ինքնաչի ճանչնար Բանային, այն գիշեր եկած իր տեղը պառկած էր և սենեակին տեղեկութիւն չունէր։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։

ՀՐԵԱՑ ԱՌԱՒԻՒԹԱՒՈՐ.— Ոսկերիչներու Շուկայէն Ավրամ Սասոյ անուն հրեան վոքրաքանակ մարգրիտ և գոհարեղէններ գնելով կ'զբաղէր և փոխարէն պօնս կուտար։ Հրեան միշտ պօնսները կը վճարէր պայմանաժամը չի լրացած։ Այսպէս վատաճութիւն չանելու մինչեւ որ անցեալ շաբաթ, զանազաններէ չորս 2000 ոսկիի գոհարեղէն և մարգարիտ առնելով անհետ եղաւ։ Սասոյի ապրանք տուողներն են.— Պէսէյանի գուռը գոհարավաճառ Թէլէկեան՝ 400 ոսկիի, հրեայ Ավրամ 500 ոսկիի, հրեայ Սալամոն 230, Օրթաքիւղի Իլիա 150, Պալըք-Բազար Բէղասէր Օղլուլարը՝ 130, Պալըք-Բազար սեղանաւոր Պալաքճեան 85, Իլիա Լայա 90, հրեայ Եաքօ 70, սեղանաւոր Ասատի 30 ոսկիի և ուրիշներ։ Ամբողջ արժէքով գոհարեղէններ։ Իմացուեցաւ որ Սասոյ Խասպիզ իր տան մէջ պատրաստած է, բայց փնտռուելով չի գտնուեցաւ։ Ամէն պարագայ մէջ Խասպիզ տեղ մը պատրաստած է, հետեւաբար խախտիլ կը փնտռուի։ Ավրամ իր անյայտացումէն առաջ Օտեան գրկած էր իր ոսպասարը, որոն հասցէին 500ական ֆր. արժէքով եօթը թղթատարական ծրար յանձնած էր նամակատուն։

ՀԱԿԱՑ ԵԱՒԵՐԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Նէսիմ Այլէն անուն հրեայ մը որ վախտին մէջ վաճառական ըլլալով, պանքաներէն 80,000 ֆրանք, և Վանայի, Թուսճաքի և Վիսնիի վաճառականներէն ալ 45,000 ֆրանք, այսինքն ընդամենը 125,000 ֆրանք չարթած և փախած էր Պոլիս, և Բերա, Շիշլիի պահանոցին մօտակայ տուն մը հաստատուած։ Վնասուած վաճառականներուն և պանքաներուն կողմէ պաշտօնեայ մը եկաւ Պոլիս, որ հանդիպեցաւ խորհրդային և ձերբակալել տուաւ։ Նէսիմ խոստովանեցաւ իր խարեբայութիւնը, բայց բան թէ առեւտր. գործերուն ճախողութեան հետեւանքով մղուած էր այդ բանին։ Իր պատիժը վերահաստատելու համար նամակ գրած է եղեր նօրը որ վճարէ պարարքերը։ հիմա այդ պատասխանին կ'սպասէ որ, եթէ անենպատ ալ ըլլայ, պիտի գանայ Վիսնի և պիտի աշխատի գործը պատուաւորապէս կարգադրել։ Խղճիրը յանձնուեցաւ դատարանի։

ԲՈՊԸՐԴ ԳՈՒԼԷՃԻ

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Արեղակնային պայծառ բայց քրանեցնող օդով մը չարթի օր - էկս օրէն վերջ տեղի ունեցան Բոպըրդի Գուլէճի մարզական ընկերակցութեան դաշտային մրցումները վարժարանին ընդարձակ պարտէզին մէջ։ Խաղերուն կը նախագահէր Օր. Պօղոս իր քովը ունենալով Օրբ. Ասատէրը և Թէնն։ Խուռն բազմութիւն ներկայ էր, որոնց մէջ կը նշմարուէին Անգլ. դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրեանը և Օրբ. Օ'Բրեանը, զօրավար Ուրսս բաշա, Ամերիկ. դեսպանատան Մր. Ճէյ, հիւպատոսի փոխանորդ Մ. Ամիթ-Լայթ, Ս. Թարգման Շմաւոնեան էֆէնտի, տեղւոյն դեսպանատան դիւանագիտական կցորդ Մ. Թոմասեանիս և Թարգմանիներէն Մ. Բօթէն, Աւետարերի խմբագրատան Տօքթ. Գարնըմ և այլն։

Խաղերը սկսան ժամը (Ք.Ե.) 2.30ին և յաջորդաբար տեղի ունեցան 100 եարտա վազքներ, քար արձակիչ, բարձր ոստումի, էկս մղոն վազքի, հեռու ցատկելու, քառորդ մղոն վազքի և գունտ նետելու մրցումները։ Բոլոր վայրկեանի դադարէ մը վերջ — որուն մէջ ոստիկանները փափաքողները թէյ և պաղպաղակ առին... իրենց դրպանէն վճարելով — մրցումներու երկրորդ մասին անցան, որոնք էին ցանկարշաւ, ձողի օգնութեամբ ոստում, ոստոստելով հեռու ցատկել, մէկ մղոնի վազք, պատուակի արձակում և էֆն վերջը, արշաւներուն ամէնէն հետաքրքրականը՝ կարգերուն իրարու հետ տեղի ունենալիք արշաւը՝ որուն մասնակցեցան ուսումնարանի բաժինէն չորս կարգեր իրենցմէ ընտրուած չորսական առաջին կարգի վազորդներով։ Շաբաթներ առաջ այս արշաւին համար պատրաստութիւններ կը տեսնուէին և Գուլէճի չրջանակին մէջ միշտ տարբեր և հակասական կարծիքներ կը փոխանակուէին կարգերու այլեւայլ անդամներուն միջեւ։ բայց արդիւնքը ակնկալուածէն բոլորովին տարբեր եղաւ և յաղթանակը տարին դրեթէ վրանին ընաւ չխօսուած կրտսերագոյն դասարանի չորս աշակերտները։

Հայերը բաղդատարար չատ պզտիկ թիւով մասնակցութիւն մը ունեցան այս մրցումներուն մէջ, բայց ուրախ ենք մինչեւոն առեն յիշատակելու թէ անոնցմէ երեք հոգի, Պրբ. Յարեմի Փափազեան, Հրանտ Կէօզլիսպէյլիքեան և Մինրան Շերիմեան կարեւոր մրցանակներու արժանացան։ Այս պարտնոներն առաջինը որ այս տարուան չրջանաւարտներէն է, և Ոգիմպիական խաղերուն մէջ ալ իբրեւ Գուլէճի ներկայացուցիչ մասնակցութիւն ունեցաւ, երկու առաջին մրցանակներ խլեց, մէկը՝ մէկ մղոն վազքի և միւսը կէս մղոնի վազքի մէջ։ Երկրորդ պարտնը հակառակ աչ ոտքը թեթեւապէս վիրաւորած ըլլալուն և նոյն օրը սկսեալ ցաւ ալ ունենալուն, վերջինիս երկու մրցանակներուն մէջ ալ երկրորդ մրցանակները չահեցաւ։ Իսկ երրորդ պարտնը մէկ մղոն վազքի մէջ միայն երրորդ մրցանակ առաւ։ Անշուշտ պիտի է թէ Հայերը մինչեւ վազքում մրցումներու մէջ յաջողութիւն գտած են, բան մը որ թեթեւութեան և գիմացկունութեան գլխաւոր յատկանիշն է։

Մասնաւոր ցիրատակութեան արժանի են Յոյներէն Պրբ. Տօրիզաս, որ արդէն ոգիմպական խաղերուն քար արձակելու մէջ երրորդ մրցանակ չահելով Մանչուսիի ընկերոջներուն Ծանօթի է. միւսներն փարձին մէջ մեծ յառաջդիմութիւն ցոյց տուաւ զայն հասցնելով 64 ոտք և 9½ մասնաչափ հեռաւորութեան մը, որով ոգիմպական խաղերուն մէջ առաջին անդամը անցնելէն վերջ աչխարհի արձանագրութիւնէն ալ 8 մասնաչափ միայն հետ մնաց։ Ակէ դասը 16 լիպրա ծանրութիւն ունեցող գունտը 41 ոտք՝ 10½ մասնաչափ հեռաւորեցուց, մինչդեռ միւնոյն ծանրութիւնը ունեցող գունտը ոգիմպական խաղերուն մէջ Մ. Շէրիսան կրցաւ հասցնել 40 ոտքի և 3 մասնաչափի հեռաւորութեան մը։ Պր. Մուրմուրիս ալ այս տարուան չրջանաւարտներէն է և իր առած մրցանակներէն զատ, իրեն վերջին յաղթանք մը ընծայելու համար Յոյն ազգականները փոքրիկ արծաթեայ ափսէ մը նուիրեցին։

Ցիրատակութեան արժանի են նաև Գուլիարներէն Պրբ. Մարինաք, Բաչէր և Փարտանէլիք. մանաւանդ այս վերջինը թէև հասակով գաճաճ բայց աչքայէ ու ճարպիկ ազայ մը որ հիմակուընէ ապագային մէջ մեծ յաջողութիւն գտնելու յոյսը կը ներշնչէ մրցակցորդներուն մէջ։

Կարգադրիչներ գուրս հանելի անախկայ մը եղաւ հանդիսականներէն և Գուլէճի դասատուներէն չոգական հոգիի մէջեւ եղած էին մղոնի վազքը, որուն մէջ յաղթանակը չահեցաւ դասատուներուն խմբակը, ներկաներէն խլելով բուռն ծափահարութիւններ և հուրրաներ։

Մրցանակներու բաչխու�էն անմիջապէս առաջ Գուլէճի սիրուած դասատուներէն Տօքթ. Ալէքսանդր Վան Մէլմենը, որ մարզական ընկերութեան պատուակալ նախագահն է, հակիրճ ճառ մը խօսեցաւ, շնորհակալութիւն յայտնելով ներկաներուն, դրուատելով ճիրցանակ չահողները և քաջալերելով ուրիշները... չչահողները, ըսելով թէ առանց այս վերջիններուն մասնակցութեան մրցումները չանգրգռութիւնէ զուրկ, անհաճոյ պիտի ըլլային։ Ամէնէն վերջը այլաբանական որուն ստանցումով մը խօսքը Օրուան Դիցուհիին (Queen of the day), այսինքն Օր. Պօղսի և իր երկու պատուակալ օրիորդներուն (Maids of honor) ուղղեալ մասնաւորապէս խորին շնորհակալութիւն յայտնեց։ Հուսկ յետոյ, Օր. Պօղս, միշտ պահելով քաղցր ժպիտ մը իր չրթունքներուն վրայ լուռն ծարիրու մէջ յաղթական հանդիսաւորներուն կարգէն վար կախեց մրցանակները որ ինչպէս միւս տարիներ, այս տարի ալ մեծարներ էին և ամէն մէկ խաղի համար երեքական հատ սահմանուած։ Առաջին մրցանակը գեղարուեստական ձեւով արծաթեայ էր և կիսդրոնը ոսկեզօծ սրտի ձեւով դրքազարդ մը ունէր, երկրորդը լոկ արծաթեայ և աւելի պարզ յօրինուածով մը, իսկ երրորդը լոկ ոսկեզօծ էր։

Կ. Մ. ԼՕՌՄԱՃԵԱՆ

Գ. Ե.— Գուլէճի այս տարուան ամենավերջին հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Յունիս 1/14ի չորեքշաբթի օրը։ Յաստրոմէկ չրջանաւարտներէն ուրախ ենք ըսելու որ մեծ մասը Հայ են։ Անոնց անունները իրենց մասնաւորներուն կարգովը.— Պրբ. Յակոբ Անտոնեան, Լեւոն ՇԷՃիրեան, Յակոբ Մաքճեան, Կարապետ Յակոբեան, Գրիգոր Նաղեան և Յարեմ Փափազեան, որոնց ամէնքն ալ կրնամ ըսել մինչեւ այս տարի յաջող և պատուաւոր չրջաններ բարսրած են։ Հանդէսին օրը ճաւ պիտի խօսին անոնցմէ առաջին, երրորդ և չորրորդ պարտնները։ Մնացեալ հինգը Յոյն են։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈՒԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Օ.Ո.	103.38
Երէկուան էն բարձր գինը »	104.11½
» էն վար գինը »	103.37½

Տիւյմէճեան Դեղարանի ազգը կարդալ չորրորդ էջը

«ՄԱՆԶՈՒՄԻ»-Ի ՈՒՂԻՂՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ — 60
ՏԲԵՑ
ՓԻՒԼ ՎԷՐՆ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՍՈՒՐՈՆ ՉԷՕՄԲԼԻԿՃԱՆՑ

Արտառոց Կտակ Մը

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ա.

ԲԱՌՔ ՆԷՇԸՆԸԼ

Մաքս Բէալ կրցաւ ուրեմն անմոլեալ մնալով Մօնթիսայէն, և քանի մը ամսէ ետքը Դօնմիին հետ ժամանեց իր երթալիք տեղը։

1872 Փետր.-ի վերջերը, ամերիկեան կառավարութիւնը լսեց տեղեկագիր մը, որ կ'առաջարկէր Պլուտիեան պաշտպանութեան ներքեւ առնել Ելօվսդրնի և Միսուրիի կղզիները, որոնք Բառք Նէշընըլի պիսի վերածուէին և ամերիկեան ժողովուրդին արամադրութեան ներքեւ պիսի դրուէին իրրեւ զբօսատեղի։ Տեղեկագիրը յայտարարել եւքը թէ նոյն հողերը մշակութեան անյարմար են, կ'աւելցնէր «—Առաջարկուած օրինագիծը հասոյթի նուազագոյն չի պատճառեր ամերիկեան կառավարութեան»։ Տեղեկագրին եզրակացութիւններ ընդունուեցան և Ելօվսդրնի Բառք Նէշընըլը կառավարութեան պաշտպանութեան ներքեւ դրուեցաւ։ Մ. Նամանդայ այս առանձնաշնորհեալ անկիւնին մէջ մշակութենէ բան մը չէր ապասուեր ո՛չ սարահարթերուն վրայ և ոչ հովիտներուն ու գաւառներուն մէջ։ Հոն, կլիման տարապայման խիստ է, քանի որ ո՛չ իսկ ամիս մը կ'անցնի տունդ տառոյցի։ Բայց այս տեղւոյն հոչակը միմիայն իր բնական գեղեցկութիւններուն արդիւնքն էր, որոնց վրայ մարդկային ձեռքը բան մը աւելցուցած չէր մինչեւ այն տեղն։ Միայն զբօսասէրները հրապուրելու համար, կառքի ճամբաներ չմուռած էին և վայելուչ ու հանդուստէտ չէնքեր քարտցուած։ Կը կարծուէր որ Ջերմային կայան մը պիտի ըլլար, ուր հիւանդները պիտի դայլին Ցայր Հօլի և Ելօվսդրնի տաք աղբիւրներէն հրապուրուելով։ Սակիչ գտա, այս դրամատնները արդէն ընդարձակ վայրեր էրդած էին որսորդութեան համար։ Անտառային Մաքս Բէալ այս տեղն էր ուր պիտի անցնէր իր տրամադրելի օրերը։ Բարեբախտաբար ո՛չ ոք մարդէն կ'անցընէր որ Հիւդրոպոնի տարախաղին մասնակիցներէն մէկն էր, փոխ դի այն առանն չտա հեռադիտակներու պիսի վաստակին իր քով։ Կրցաւ ուրեմն ըստ կամս երթալ գալ, սքանչանալով տեղւոյն բնական գեղեցկութիւններուն վրայ, և նկարելով։ Ո՛չ, Մաքս Բէալ երբեք պիսի չմոռնար Բառք Նէշընըլի հրաշալի տեսարանները։

—Կը բաւէ որ, կ'ըսէր թեքնիկին, ամառուն 29ին Զէյլէն գանուիմ։ Եթէ չկարենամ ժամադրութեան գանուիլ, ինչ պիսի ըսէ բարի մայրս։

Ելօվսդրնի այս հովիտը ստուգիւ հրաշալի է իր այլազան տեսարաններով։ Մաքս Բէալ, առանց ժամերուն և օրերուն անցնելը զգալու, շարունակ զմայլեցաւ այս բնական չքեղութիւններուն վրայ։ Իրրեւ անհոգ զբաւչրջիկ, այցելեց Ելօվսդրնի լեռն չրջականներ, և Ցայր Հօլի հովտին մէջ ջերմային աղբիւրները պտտեցաւ։ Եւ ինչ համայնապատկեր մը կը տարածուի ակնարկներու առջեւ, քմայքոտ Ցայր Հօլի ափանց վրայ։ Հոս, Օլտ Ֆէյդիքը և իր կանոնաւոր ջրացայտքերով, հոն Շադոֆոր, Բիւշը ևն։ Իրենց հրաշագան գիւղանվարներովը։ Մաքս Բէալ մէկ հրաշալիքէն միւսը վազեցաց և Եօմենի այս անկիւնին մէջ, զոր Ցայր Հօլ կ'ուռուցէ, առաջ կուգան ամէնէն անակնկալ երեւոյթները, Ելօվսդրնի Բառք Նէշընըլի հրաշալիքներուն մէջ, որոնց նմանը կարելի չէ գտնել Ամերիկայի ո՛ և է մէկ տեղը։

Բ

ՄԷԿԸ ՄԻԻՍԻՆ ՏԵՂ

—Ձեռ կարծեր որ հանի։

—Ի՞նչ պատճառով չէք կարծեր։

—Վասնզի լրագիրը այնպէս գրած է։

—Լաւ տեղեկութիւն չէ աւեր ձեր լրագիրը, վասն զի իմ կարդացած լրագրիս մէջ երկարօրէն պատմուած է։

—Այն ատեն, ես իմ բաժանորդութիւնս պիսի ձգեմ։

—Եւ իրաւունք ունիք։

—Անշուշտ, որովհետեւ երբ այս ատիճան կարեւոր խնդիր մը կայ մէջտեղ, ներելի չէ որ լրագիր մը տեղեկութիւն չունենայ և իր ընթերցողները անտեղեակ թողու։

—Անհնարելի է։

Այս խօսքերը կը փոխանակուէին Զինչինատիի երկու քաղաքացիներու միջեւ, որոնք Օհիոյի վրայ նեռուած կամուրջէն կ'անցնէին։ Այն օրը, Մայիս 28, ուրիշ քաղաքացիներ ալ ամէն տեղ, ճարտարապետ կամ վաճառական թաղերու մէջ, գործարաններու մէջ, դարբնոցներու, դատարաններու մէջ և կայարաններու շրջակայքը սգեւորեալ խօսակցութիւններու բռնուած էին։

Բայց, ճիշտը ըսելով, այս մարդիկը չէին պատկաներ լարձր դասակարգերու, հասարակական դարձիցներուն և ամենաճոխ մասնաստարաններուն հետեւող դասուն և արուեստագէտ անձերու։ Ո՛չ։ Ամենք աւելի սորին խաւերու մարդիկ էին, որոնք սա տեսակ խօսակցութիւններ կ'ունենային իրարու հետ։

—Տեսա՞ք։

—Ո՛չ, իրիկունը ուշ ատեն եկեր է և դոց կառքի մէջ զնելով տարեր են։

—Ո՞ւր։

—Ցայտնի չէ։

—Բայց վերջապէս այս մարդը Զինչինատի չեկաւ որ ինքզինքը մարդու ցոյց չտայ։ Կարծեմ թէ պիսի ցուցադրուն։

—Այո՛, կ'ըսուի թէ վաղը չէ մնաց օր Սբրնկ Կրօվի մէջ պիսի երեւի։

(Շարունակելի)

ՎԱՐԶՈՒ ՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Պոլիս, Ալեանաք խանի մէջ վաճառատուն մը և երեք սենեակ վարձու պիսի տրուին։ Դիմել Նոյն խանը, Ստեփան Գալֆայի։ 20—5

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ
ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ անուամբ հռչակաւոր կի վրայ ծանօթ հանդերձեղինաց այս վաճառատան ընկերներէն Տեար Արշակ Մոսկեան բաժնուած ըլլալով, գործը ամբողջովին մնացած է Տեարք Տիգրան Տամատեան եւ Ընկ.-ի որ ըստ առաջնոյն պիսի շարունակէ գործել նոյն ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ անուամբ։ Ցիչեալ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուի նոր ու գեղեցիկ մթերք մը գարնան եւ ամառուան զանազան հագուստներու, արանց և տղայոց, նաև վաճառատան յարգելի պետերը կը ստանձնեն պատրաստել ապպրանքով (սիւր զուման) և այլ հանդերձներ, կերպարի, ձեւի և կեանքի ազնուութեամբ ամէնէն դժուարահաճներն իսկ գոհ ձգելու պայմանաւ։ Այս առթիւ Եւրոպայէն նոր բերել տուած է նորոյթ կերպարներու ճոխ տեսակներ, Բաց ասոր, վաճառատունը պատրաստ է չարաթական համեստ վճարումներով հագուստ պատրաստել ամէն այն ծանօթ անձերուն՝ որոնք մէկ անգամէն գնելու դիւրութիւնը չունին, և այս առթիւ պէտք է յիշեցնել որ ուրիշ դերձակներու նման սպառակի այս գրութիւնը երբեք անհրպաստ ու սուղ չպիտի ըլլայ յարգելի յաճախորդաց համար։

Սակարկութիւն չկայ. գիները՝ թիւը ԵՐԿՍԻ դահեկան։ Միակ կեդրոնատեղին

"ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ,,

25 Սուլթան Համամ, Հավուզը խանի կից թիւ 25։

20—50

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՍԱՅՈՒՆ
ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Էվգաֆը Հիւսայուն խաղինէսինճէ միւսպայասրնա լիւդում կէօրիւնէն 13 պիտէն 14000 չէքիյէ գասար հաճապին պէտէր չէքիսի մէճիտի օն տօգուզ դուրուշ հիսապլայա 20 դրշ.տա թափպի էօնտէսինտէ օլուշ չէնը հալը բումինն 22ինճի բաղար էրթէսի կիւնիւնէ գասար իճրան միւնագասարյա հէր գաչ վէ 23ինճի վէ 24ինճի սալը վէ չարչնպին կիւնէրի սապի 100ում 5 թէնպիլ գապալ օլունուպ հասա լաբդրնը պուլուրը թագտիրան իհալի էվվէլկիսի վէ իչ կիւն զարիքնասա կիւզան ծնան սուն օլմանդ իւզրէ ֆէվգէլաան թէնպիլաթ գապալբյա իհալէի գաթիյէ իճրասը մուգարրեր պուլունտրընսան նօղանը իլէ եթայա թալիպ օլանդարը 100ում 10 նիսպէթինան թէէմին ազչէլէրինի վէ եսիստ մինթէպէր վէ մուսատտաղ քէֆալէթնամէլէրինի համինէն էյամը թաթիլիլէնէն մասա հէր կիւն մէճիլաբ իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

17 Մայրս 1322 3—3

Քէչի ամֆիէրի Մինագասա

էէքինն	պէտէլի			
12481	ղրշ.	12000	ղրշ.	Թօրխանէաէ քիսին Քիթապի էօմէր բաչա Ճամիի Նէրիթինին մէսարիֆը թամիրլիյէսի
5900	»	5850	»	Դանդրա բաղար գայրղին մէսարիֆը ինչարիյէսի
4995	»	4200	»	Օրթաքէօյաէ քիսին կաղինօնին մէսարիֆը թամիրլիյէ
3897	»	3800	»	Զընսան Դաբուսինա Նուֆրան խանտն չէչմէսի ու եօլարընին մէսարիֆը թամիրլիյէսի
2769	»	2600	»	Դանդրա բաղար գայրղը գայրգխանէսինին մէսարիֆը թամիրլիյէսի

Էվգաֆը Հիւսայուն խաղինէսինճէ թամիր վէ ինչա իթտիրիլէճէք օյան պաէլաաէ մուհարրէք մանալէրին քէչի ամֆիէրլերի մուճիպինճէ մէսարիֆը թամիրլիյէրի պլիմնագասա հիզալարընա մուբաղամ պէտէլաթ իլէ թալիպլերի էօնալէլերինաէ օլուշ վիքը զիանան մանալէրին մէսարիֆը թամիրլիյէ վէ ինչալիյէլերինաէ օլուշ վիքը զիանան մանալէրին մէսարիֆը թամիրլիյէ։

Էվգաֆը Հիւսայուն խաղինէսինճէ թամիր վէ ինչա իթտիրիլէճէք օյան պաէլաաէ մուհարրէք մանալէրին քէչի ամֆիէրլերի մուճիպինճէ մէսարիֆը թամիրլիյէրի պլիմնագասա հիզալարընա մուբաղամ պէտէլաթ իլէ թալիպլերի էօնալէլերինաէ օլուշ վիքը զիանան մանալէրին մէսարիֆը թամիրլիյէ վէ ինչալիյէլերինաէ չէրի ճարրի բումինն 18ինճի ըէնճէչնպին կիւնինճէ գասար իճրան միւնագասարյա հէր գաչ բարա վէ 20 վէ 22ինճի ճուսաա էրթէսի վէ բաղար էրթէսի կիւնէրի 10000 ղրշ.տան աշաղը օլանար իչինն 100ում 5 վէ 10000 ղշ.տան եօղարրար իչինն 100ում 3 թէնպիլ գապալիյէ իհալի էվվէլկիսէրինին վէ պատէլ իհալէ 3 կիւն զարիքնասա սա 100ում 10ան սուն օլմանդ իւզրէ ֆէվգէլաան թէնպիլաթ գապալիյէ իհալի գաթիյէերինին իճրասը մուգարրեր պուլունտրընսան, քէչի ամֆիէրլերինի կէօրմէք վէ միւնագասայա սահիպ օլմադ արդուսմասա պուլունանարին 100ում 10 նիսպէթինան թէէմին ազչէլերինի վէ եսիստ իլթիսար մաղկէրինի մինպէյնի մուսատտաղ քէֆալէթնամէլէրինի համինէն էյամը թաթիլիլէնէն մասա հէր կիւն մէճիլաբ իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

16 մայրս 1322 3—3

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ԲԵՐԱՅԻ ՔԱՐԼՄԱՆ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ԵՐՈՒՆ

ՊԼՈՒԶՆԵՐ, պաղիստէ խիստ Նուրբ Դրշ. 15
ՊԼՈՒԶՆԵՐ, կտաւէ ածուռ. պուռաէներով Դրշ. 32
ՊԼՈՒԶՆԵՐ, Լուիզին մետաքսէ, փոքր ծալքերով Դրշ. 50
ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ, կտաւէ, անթոը տէօյով զարդարուած Դրշ. 60
ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ Ասեղնագործուած կտաւէ Դրշ. 90
ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ Սեւ և կապոյտ Ալբակայէ, սիձեւով Դրշ. 60
ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ, կտաւէ, խիստ Նուրբ, սրբուն Դրշ. 24
ՌՕՊԵՐ, կտաւէ, կիներու համար (պլուզ, և չրջազգեստ) անթոը տէօյով զարդարուած Դշ. 112
ՔՕՍԹԻՒՄ ԹԱՑԷՕՌՆԵՐ, կտաւէ վերջին Նորաձեւութեամբ, Դրշ. 90
ՔԱՇ ԲՈՒՍԻԷՌՆԵՐ, խիստ թեթեւ և խիստ Նորաձեւ Դրշ. 95
ԺԻՒԲՕՆՆԵՐ, պէրճազարդ այրգայէ Դրշ. 20
ԺԻՒԲՕՆՆԵՐ, հաստատուն թաֆթայէ ժանեկազարդ 85
ԺԻՒԲՕՆՆԵՐ, ասեղնագործուած պաթիսթէ Դրշ. 32
ՁԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ, Կիներու համար չապիկի և վարտիքի զարդեր պաթիսթէ, ամէն գոյնով, ժանեկազարդ և ասեղնագործութիւններով Դրշ. 32
ՊՕԱՆԵՐ, Զայլամի ճշմարիտ փետուրներով, էն վարը 85
ԿԵՂԾ ՕՁԻԿՆԵՐ Կիներու համար, վերջնական Նորաձեւութեամբ, ոժուռ ասեղնագործուած Դրշ. 4½
ԳՕՏԻՆԵՐ, վերջին նորաձեւութեամբ, կաւիէ, լաստիկէ և կերպասէ, էն վարը Դրշ. 12
ՍԱՆՏՐԼԵՐ, Բարիզեան վերջին Նորաձեւութեամբ զանակներով զարդարուած, (3 կոտոր զարդ) էն վարը Դրշ. 10
ԶԵՌՔԻ ՊԱՑՈՒՍԱԿՆԵՐ, կաւիէ, անուշահոտութեանց չիչով, հայելիով և դրսհպանակով Դրշ. 9
ԹԱՇԻՆԱԿՆԵՐ, կիներու համար թիսթէկ Նոր պատկերներով, տուզինան Դրշ. 12
ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ վերջին Նորաձեւութեան էն վարը 20
ԳԼԽԱՆՈՑՆԵՐ, պէպէքներու համար ճոխ ասեղնագործութեամբ Դշ. 12
ԲՐԴԵԼԵՆԵՐ չրջազգեստներու համար, մաբ, բարձրանաձեւութիւն. մէթրոն Դրշ. 10
ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՍԵՐ, ծածկոց և անձեռոցներ 12 հոգինոց. Դրշ. 36
ՄՈՒՍԼԻՆ, Երջազգեստներու համար ասեղնագործուած, մէթրոն Դշ. 6
ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ, կիներու համար ֆիլեաէ տեսակը. զոյգը Դրշ. 8
ԶԵՌՆՈՑՆԵՐ, կլասէ մաթթով (խիստ ընտիր Դրշ. 15
ՄԱՏԱԲՕԼԱՄ, կնոջ ձեռքակեղէններու համար խիստ Նուրբ տեսակը, ծրարը Դրշ. 45
Զ-ԹԵՍՏՆԵՐ, Տղոց համար կաւէ ամէնէն վարը Դշ. 20
ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ, Փոքր աղջիկներու համար կաւէ ամէնէն վարը Դշ. 30

ՊԱՍՏԱՌԻ ԿՏՈՐՆԵՐ ԵՒ ՄՆԱՑՈՐԴՆԵՐ կը ծախուին գէրէք ոչինչ գինով
ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ԱՌԻԹ 6—6

ՍԱՏԱԳԱԹ
ՀՈԶԸՐ ԷԼՓԻՍԷ ՄԱՏԱԶԱՆԸ
Զաւուշ էֆֆիրսէ պօսրում խանը տէրուճիճսէ, ճօմխրօ 30

Էն ա՛լա քուսմայլարան ի՛մալ օլունուպ մաղազամդան ֆիրուխթ օլունան բսմարլամա վէ հազրը էլպիսէլէր մէթանէթ վէ զէրֆէթի ճիէլիլ բաղպէթը ուսմանմիէէ մաղազար օլմանդարը։ Իլպսս մաղազատա էր նէվ օն մօտա էրքէք վէ չոճաք էլպիսէլէրի մէվճուտ օլմաղլա թէչիթի բաղպէթ պուլուրճագ զէվմը քրամէն մմանան գալանագլարը թէէմին օլուսուր։ ԳԻԼԱԹ ՄԱԳԹՈՒ. միւթէրիէր իչպս մաղազամզան տիկէր մաղազալարան թէֆէրրիւզ իչիւն (30) նօէրօրնա վէ ՍԱՏԱԳԱԹ նամբնա տրզգաթ իլէմէլէրի թէվսի օլրնուր։

ԲՕԼԻՒՐՕՆ ՔԱՐԻԵԱՏԱՔԻՍ
Վէ ԷՎԼԱՏԸ
15—50

«ԼԱ ԲՕԼԱՐ»
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԻԼՊԱՕՅԻ ՊԱՆԴԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ՀՐԴԵՀԻ ՃԻԻՂ

1903 Դեկտեմբեր 31ին ընկերութեան ունեցած երաշխաւորութեան գումարները

	Ֆրանք
Պիլպաոյի Պանքան ի պահ դրուած զանազան արժեթղթերով	50,000,000
Վերոյիշեալ արժեթղթոց յաւելեալ արժէքը	21,298,712
Զանազան պանքաներու քով պահեստ	4,661,118
104,380 անգլ. ոսկի արժէքով անգլիական և հնդկական արժէթղթեր Անգլիոյ Պանքան ի պահ դրուած	3,563,165
Գումար	79,522,995
Ֆրանք	

ԼԱ ԲՕԼԱՐԻ կ. Գալսայ մասնաճիւղը արտօնեալ է հրդեհի դէմ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ ընդունիլ յանուն ընկերութեան, և պատասխան վճարներ անմիջապէս և արդարութեամբ կարգադրել։ «Լա Բօլար» իր վճարմանց ասնցոյց տուած փութկոտութեամբ և առատաձեռնութեամբը իրաւամբ առաջնակարգ դիրք մը բռնած է ապահովագրական աշխարհին մէջ։

Գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրամատունն է ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել կ. Գալսայ մասնաճիւղին գրասենեակները, Գալիս Սուլթան Համամ, Բինթօ խան։ 50—7

ՀԱԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՀԱԳԳԷՑԻ ԵՒ ԷՐԷՐԻՄԻ ԽԱՑԾՂԱՆԸ

Ուրպայէն ներածուած խոյծղանի ջուրերուն ամէնէն նախամեծարը, այս խոյծղանը, որ Ցուլասանի Արուեսից Ցուցահանդէսէն արժանիքի արծաթ շքանշանի արժանացած է։ Անուշահամ է և բնաւ ատամքը չխանգարեր։ Օսմանեան երեւելի բժիշկներու գնահատման արժանացած է, և մասնաւորապէս յանձնարարուած է հանգուցեալ Տօքթ. Խորասանեան էֆէնտիի։ Այս խոյծղանը եթէ տարին դգալով մը խմուելիք ջուրին խառնուելով խմուի, ամէն կարգի տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ կը պաշտպանէ մարդը։

Արագապէս կը բուժէ հազը, հարբուխը, կուրծքի իլմուածքները, պոռնկիթը, դժուարաշնչութիւնը, թոքախտի սկզբնաւորութիւնը, մարթի հիւանդութիւնները և ծննդական գործարաններու անհանգստութիւնը։

Կը ծախուի Մարգարեանցի ամէն մեծ դեղատուներու և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ Կ. Գալսայ համար դինն է 5 դահեկան։ 26—50

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Հագուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած է այլ եւս։ Պատրաստ զգեստեղէնի մեծ վաճառատունը՝ ԷՄՆԻԵԷԹ որ Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակին Քրէտի Լիսենի դրամատան վրայի յարկը հաստատուած է, երիկ մարդոց եւ տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ մթերք մը ունի միեւ, որոնք խիստ նուրբ, ձեւաւոր եւ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են ու ամէն խակի յարմար եւ ժամն գիներով կը ծախուին։

ԷՄՆԻԵԷԹ վաճառատունը իր կերպասները ուղղակի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծամանակ բերել տալով զանազի ամէնէն ճարտար դերձակներու ձեռքով հագուստի կը վերածէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ համակրութեամբ պատրաստ զգեստուած հագուստները ամէն եղանակի նորաձեւութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ կարուածներէն բնաւ չեն զանազանիր։ Ամէնէն աւելի ճաշակի տէր ու դժուարահաճ անձինք անգամ գոհ կը թողուն ԷՄՆԻԵԷԹԻ հագուստներէն, որոնք այնչափ կատարելագործութիւնով ճանդերձ դիմացկուն ու դիւրամաչելի բլլալու առաւելութիւնն ալ ունին։ Մեր գրածներուն ճշմարտութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄՆԻԵԷԹ վաճառատունը։ Կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը կայ վաճառատան կից։ Գիները ճշմարտապէս վերջնական են։ զեղչ չկայ բնաւ։

80 50—45

PHOENIX ASSURANCE L. Co.
«ՖԻՆԻՔՍ»

ՀԻՒԵԱՄՆԻ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԷՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ոսկի հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատասխանատուութեամբ և վճարուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցա՛րդ վճարած է առաւել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքթորիա խան, Պանքի Օթօմանի քով Ղալաթիա

Փոխ Գործակալ ի Գալիս
ՃԻՎԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ
Ֆենգիրան խան

20 7

ԴԵՂԱՐԱՆ
ՏԻՒՅՄԷՃԵԱՆ

Դեղերու ԹԱՐՄՈՒԹԵԱՆ և ՆՈՐՈՒԹԵԱՆ կոչմանէ հիւանդներ կրնան մեծ ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՄԲ դիմել ի Ցէրիթէ, Զալլաք փողոց, թիւ 21։

Դեղարանս ունի նաև բժիշկներ, մասնաւանդ Տօքթոր Տիմիթրիսիս և Աստուանդատոյտ Զ. Պարտիզպանեան, որոնք ամէն օր տորեկէ վերջ իրենց դիմող հիւանդները ծրիաբար կը դարմանեն Դեղարանիս մէջ։ 8

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕՐԷՆ ՏՈՐԲԱԼՈՒԾՈՒԱԾ
ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԲԼԱԼԸ վաւերացուած
ՔԱՐԱՔՈՒԼԱՔԻ, ԿԷՕԶԹԷՓԷԻ ԵՒ ՍՐՄԱՔԷՇԻ ԶՈՒՐԵՐ

Ամբողջ զարգացած ազգերու մէջ մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն իրր բմպելի միայն լաւ ջուր գործածել երկար և առողջ ապրելու համար։

Սմէն անոնք որ կը փափաքին վերոյիշեալ ազբերակներուն ճշմարիտ ջրէն գործածել, կը յանձնարարենք դիմել,

Պալը Ալի ճամբէսի թիւ 34 Մուսուլ խանի տակ և Նուրը Օսմանիէի Շուկային դրան կից թիւ 21 և լալէլի թիւրպէի կից թիւ 52 խանութիները։

Ցանձնարարութեանց մեծ ճշդապահութիւն և մանաւոր խնամք տարաններու մաքրութեանց։

Գին չափաւոր և դիւրամատչելի։ Մեր բազմաթիւ յաճախորդներուն մեծ դիրքերի տալու համար, Սիրոքլիճէն մինչև Մաքրի գիւղի փոխադրութեան ծախքը մեր վրայ է։

20—1

كال
جليك شروبى
ՔԷՍԱԼ ՉԵԼԻՔ ՇՈՒՐՈՒՊՈՒ

Անարիւնութիւնը գլխաւոր պատճառն է նիհարութեան. անարիւնութիւնը հեռեւանքն է արեան մէջ գտնուած երկաթին նուազութեան. Քէսալ Զելիք Շուրուպիզը ամէն տարիքի և ամէն կազմի անարիւնութիւնը կը բուժէ. Հեռեւաբար յիշեալ չէլիք շուրուպուն կը յանձնարարենք հիւծախտ, խոյլի ենթակայ եղողներուն, ուշացեալ կազմուածք ունեցողներուն և սրտի անկութիւնէն տառապողներուն, որոնց սերունդէն յառաջ եկած մորթի հիւանդութեան ենթակայ եղողներուն և ֆրանկախտ տառապողներուն, կը պատրաստուի Սուլթան Պայազիտ Մէնէմէնէ Քէմալի դեղարանը, ուր կը գտնուի գլխաւոր մթերանոցը։ Կը ծախուի նաեւ Սուլթան Համամ էյնէնճի և Նոր Նավակասան դէմ Նազարեան և Մինթանճեան էֆ.-ներուն դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 14-20

HUILE de HOGG
ՀՕԿԻ ՄՕՐԻՒ ԶԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

Հանրածանօթ են այն առոյգապատիկ արդիւնքները զոր վաստակողջ, անարիւն կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անձերը կ'ստանան թարմ մորթի կարդէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և ընտիր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ տարին իւղերէ, որոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդեցութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անժխտելի գերազանցութիւնը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներուն կողմէ և վարձատրած է բոլոր արուեստասէրներուն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ չիչերով միայն կը ծախուի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու միւռեան երաշխաւորութեան դրոշմը։

Զկան իւղ չկրցող խմողներուն կը յանձնարարուի Հօկի էմիւլզիոնը որ ձկան իւղին ազդեցութիւնը ունի կատարեալ։ Կեդրոնատեղի Կ. Գալսայ Եուսուֆեան խան 23—25 Պ. Ե. Մանին վաճառատուներ։ 37—50

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ